

NHI-THIÊN-DƯƠNG

ĐẠI DƯỢC PHÒNG

38, Rue de Canton, 38. - Cholon

TÉLÉPHONE N° 658

Có bán đủ các thứ thuốc rất nên thân hiệu như sau này:

1. —	Kiểm-sắc-bồ-hườn (Trị bệnh đờn ông suy nhược)	Mỗi ve giá.	2 \$00
2. —	Phụ-khoa Kim-phụng-huân (Đờn bà huyết hư khí suy)	Mỗi hộp 2 hờn giá.	1 00
3. —	Hỏa-đám chử-khải (Trị bệnh ho)	Mỗi gói giá.	0 15
4. —	Nhi khoa cãng-cơ-tàng (Trị bệnh con nít)	Mỗi gói giá.	0 25
5. —	Thần hiệu phát-lãnh-tàng (Trị chứng nóng lạnh)	Mỗi gói giá.	0 16
6. —	Bánh cam-tích (Trị bệnh cam tích)	Mỗi gói 10 bánh giá.	0 10
7. —	Sưu-độc-linh-được (Trị bệnh hoa liễu)	Mỗi ve thuốc nước và thuốc hươn giá.	3 00
8. —	Thần hiệu nhuận-được-thủy (Trị bệnh con mắt)	Mỗi ve giá.	1 00
9. —	Thanh-tạng-huân (Thuốc xổ)	Mỗi ve giá.	0 10
10. —	Phong thấp cao được (Thuốc dân tr các chứng bệnh phong thấp)	Mỗi miễn giá.	0 20
11. —	Sanh-phát-bá-thổ-giư (Thuốc nước xức cho nước tác)	Mỗi ve giá.	0 30
12. —	Bạch-độc-được (Trị các chứng bệnh đau lậu)	Mỗi ve giá.	0 60
13. —	Bại độc được cao (Trị bệnh Ung-thư u-nốt, ghê chốc)	Mỗi ve giá.	0 30
14. —	Trần-châu-phần (Trị bệnh phỏng lữa phỏng nước sôi)	Mỗi ve giá.	0 35
15. —	Tế sanh được thủy (Trị các chứng bệnh cảm-mạo, chời nước và thởi-khí)	Mỗi hộp giá.	0 10
16. —	Bạch thọ giư (Dầu bạc hà)	Ve nhỏ giá 0\$20, — ve lớn.	0 40
17. —	Tiền được cao (Trị bệnh lá)	Mỗi thỏ giá.	0 20
18. —	Châu phần sanh cơ lảng (Trị các thứ ghê độc)	Mỗi ve giá.	0 20
19. —	Ngoại khoa trừ-độc thủy (Thuốc nước để rửa các thứ ghê độc)	Mỗi ve giá.	0 20
20. —	Nha thông được thủy (Trị bệnh đau răng)	Mỗi ve giá.	0 06
21. —	Vạn ứng như phát tra (Trị bệnh cảm)	Mỗi gói giá.	0 50
22. —	Vi-lô-san trật đã hươn (Hoặc tế cây, hoặc đánh đập)	Mỗi hộp giá.	0 25
23. —	Dầu Essence de Menthe hiệu Nhi-thiên-Dương,	Mỗi ve giá.	0 10
24. —	Vạn ứng phát đơn (Trị bệnh nhứt đầu đau bụng tức ngực)	Mỗi ve giá.	0 10
25. —	Dầu đậu khấu (Nhứt đầu nóng lạnh số muối)	Mỗi ve giá.	0 20
26. —	Bông gòn thuốc (Đề bỏ vt ghê)	Mỗi gói là.	1 50
27. —	Mông-tiên-trà (Trà bỏ á-phiện)	Giá mỗi gói là.	0 50
28. —	Tây-thi-lộ hương-thủy,	Mỗi ve giá.	0 80
29. —	Lập chỉ đao thương được-thủy,	Mỗi ve giá.	0 26
30. —	Vạn-ứng nhi-thiên-dầu,	Mỗi ve giá.	0 30
31. —	Sát nha hương-phần,	mỗi hộp giá.	0 20
32. —	Vạn ứng bổ tá dầu mỗi ve giá.		0 80
33. —	Cảm-hạp ninh thần bổ thận hươn,	mỗi hộp sáu hươn giá.	0 40
34. —	Dầu chối.	{ Ve lớn giá.	0 20
		{ Ve nhỏ giá.	0 60
		{ Hiệu nhứt, mỗi ve giá.	0 40
		{ Hiệu nhì, mỗi ve giá.	0 25
		{ Hiệu ba, mỗi ve giá.	0 15
		{ Hiệu tư mỗi ve giá.	

Bổn-đường hằng năm giữ một lòng cứu thế tế nhân, cho nên chẳng nài hao tốn bạc ngàn mà in ra mấy mớ cuốn «Được lành phục pháp» (chỉ cách dùng các thứ thuốc, và kỹ lưỡng) để dành mà cho thân-chủ; nếu vj nào có gói thơ xin, thì Bổn đường lập tức gửi liền chẳng hề sai sót.

Salgon, Imp. Commerciale C. ARDIN.
Tirage 1.800 exemplaires.

Le Directeur-Gérant : NGUYỄN-CHÁNH-SAT.

Ng. ch. Sat

NÔNG-CO MIN-ĐAM

Causeries sur l'Agriculture et le Commerce

PARAISSANT LE JEUDI

18e ANNÉE
NĂM THỨ 18
Ngày 7 Octobre
1919

農 業 叢 談

Số 129
Ngày mồng 9 tháng tám
NEW KÉ-MŨI

MỖI TUẦN ĐĂNG BAO NGÀY THỨ NĂM

<p>BÌNH GIÁ ĐÁN TRONG CỜ ĐỒNG-ĐƯƠNG</p> <p>Một năm..... 5 \$00 Sáu tháng..... 3 00 Mỗi số..... 0 10 Đợt nhơn..... 0 20</p> <p>ABONNEMENTS France et Colonies</p> <p>Un an..... 206.00 Six mois..... 12 00</p> <p>Les abonnements sont payables d'avance</p>	<p>F. GANAVACCIO Fondateur</p> <hr/> <p>NGUYỄN-CHÁNH-SAT DIRECTEUR — RÉDACTEUR EN CHEF (Tổng-lý, kiêm Chánh-chủ-bút)</p>	<p>PUBLICITÉ ANNONCES LÉGALES ET JUDICIAIRES</p> <p>La ligne de 0-000 de large... 1\$50 Le décompte des lignes est calculé à raison de 3 au centimètre suivant les caractères employés.</p> <p>Pour les annonces commerciales on traite à forfait.</p> <p>RAO BAO Những lời rao báo về việc thương mại, xin ghi thơ, hoặc đến tại Bổn-quan mà thương nghị.</p>
---	--	--

Direction, Rédaction et Administration: 71, rue Pellerin. — SAIGON.

Ông nào mua báo, xin đóng giùm tiền trước

MỤC LỤC

1. Tờ châu-tri của quan Nguyễn-soái.
2. Khách-trú thiệt lành.
3. Hội đồng quân phạt.
4. Thương-tranh cuộc.
5. Annam Thương-cuộc tại Hóc môn.

房藥大堂天二
NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG

TIỆM LỚN TẠI QUẬN ĐÔNG, TỈNH THANH. — MỘT TIỆM TRONG NAM-KY
 Ở tại đường Canton, số 38, Chợ-Cũ. — Telephone N° 358

PHỤ-KHOA KIM-PHUNG-HOÀN

Phẩm mà đôn-bà khác hơn đôn-ông thì chỉ có 2 điều: 1° đường kính, 2° san-đế mà thôi. Nên hệ muốn sanh con thì trước hết phải lo cho đường kính đều đặn. Nếu đường kính chẳng đều thì khó mà có thai cho được, ấy là phần nhiều, giặc bởi ngoại-cầm, rắn, hổ, hổ, ru-huyệt trong lòng, làm cho khí huyết hao mòn, sanh nhiều chứng bệnh, đờ cũng do nơi đường kính không đều mà ra.

Thiền tại đây, từ ngày đầu phụng thờ đức thánh hiền của ông Tô truyền lại đến nay, hàng giờ lễ cầu giúp cho đời, lựa những thuốc tốt, giặc công chế ra mà làm luôn đê trị cho các chứng bệnh đôn-bà đều dùng đẹp hết.

- Còn như bình thời mà thường uống thuốc này, thì khí huyết đầy đủ, chẳng hề sanh bệnh, mà rồi sanh con đê cháu cũng nhiều, thì việc đôn-bà có thể mà uống thuốc này, thì lại đặng ra thì hào sảng, chứng sanh con ra đặng sanh mà nữa, ấy là một phương thuốc rất hay, đê trị các chứng bệnh đôn-bà hiệu nghiệm như thần đó.
- Cách trị các chứng kể ra sau này:
- 1- Đường kính hoặc trái, hoặc sục, hoặc ti hoặc nhĩ:
 - 2- Bạch-dái, bạch-dâm, ra hoai không dứt;
 - 3- Đường kính hoặc vàng dợt, hoặc đen lấm;
 - 4- Khí huyết đều hư, đường kính không có;
 - 5- Hoặc đường kính ra nhiều quá, như muốn ăn hằng;
 - 6- Đường kính đê nghẹn, sanh ra thì huyết, trong bụng thì đau;
 - 7- Thần thể chẳng yên, xây-xắn mặt mày, ăn uống không tiêu;
 - 8- Đau lưng, mỏi cổ, vàng mắt, óm gáy;
 - 9- Thái đặng chẳng yên, trong bụng đau hoai (đê đê) rồi đê huyết mà đau, hoặc tả-hoại không r.

Giặc nhĩ: Mỗi ngày phải uống 5 hươu.

với nước trà. Còn đôn-bà đê thì phải dùng nước đái con nít mà uống với nước thuốc.

CỦ AN: Những đồ sông-sít, lạnh lẽo, cũng là đồ mang-nướng nóng này, đê-địa chẳng nên dùng.

Mỗi hộp 2 hươu, giá là..... 0 \$ 00

THUỐC SANH DƯỢC THỦY

Hiện nay là đời Y-học phát minh, cho nên nghệ Y-tuật đã nguội đờu càng n. ấy càng tina hơn nữa, nhưng mà đời càng tấn hoá chừng nào, bệnh lại càng sanh nhiều chứng lạ lùng chừng này, cho nên pháp làm thuốc cũng phải thay cơ mà chế luyện thì mới thích hợp với người. Nay đôn-đường có chế một thứ thuốc nước này rất hay thần diệu chữa trị các chứng kể ra sau này:

- Về các chứng đau,
 Bồn mửa cảm mạo,
 Nóng lạnh như đầu,
 Thời chứng dịch hạch,
 Hoai loạn mửa tả,
 Đau bụng sinh bụng,
 Trúng phong trúng đâm,
 Bất tỉnh hôn mê,
 Các giặc sanh ho,
 Kết quả kết đâm,
 Nhứt mồi cứng minh,
 Tinh thần bại hoại,
 Trúng thử phát nóng,
 Thủ thuật bất phục,
 Vị chằng tiêu hóa,
 Bị ghê dạ sống,
 Sơn phương châu rết,
 Đa nư, ưa nổi sần,

CÁCH DÙNG: Người lớn mới lần uống nửa ve, bệnh nặng phải uống nhiều hơn. Con nít mới lần uống từ 15 giọt đến 20 giọt. — Con nít chưa đầy 6 tháng

uống 6 giọt, uống với nước trà cơ nư- giờ thì uống một lần, trong uống ngoài thoa, rất nên công hiệu.

Mỗi ve giá là..... 0 \$ 10
 Mỗi 10 ve..... 0 \$ 00

NHỊ-KHOA-CẢNG-CO-TANG

Chữ trị con, nít chạp mang kính phong, các chứng bệnh của con nít kể ra sau này:

Cảm mạo thường hàng, mình nóng, mặt đỏ, đâm ngứa chạp con mắt lác liêu, hoặc trợn trắng, cứng rặng, cứng ham, bất tỉnh hôn mê, miệng mũi trợn kúi, trong ruột đau thối, hơi thở khô khè mà lăm ra ho, hoặc khốc đờn và giết tay giết chân, đường đi hoạt bồn, hoặc miệng mồm khè khè lại hay khác nước, ấy là chứng CAP-KINH-PHONG phải dùng nước trà mà uống với thuốc lần này.

Còn như thoát nóng, thoát lạnh, khi mửa, khi tả, rứt tay, rứt chân, da mọng vàng, mắt, óm gáy, khô khè, óc sĩa, ăn uống chẳng đặng, khốc có nước mà đêm ngủ cơ mà không nhắm đường đại đờng tiêu không tốt, tay chơn lạnh ngắt, rết lâu chẳng hết, ấy là chứng MẠNG-KINH-PHONG, phải dùng nước gạo rang mà uống với thuốc tán này lập tức thấy hiệu nghiệm.

Cách dùng: Con nít trong tháng tới 3 tháng uống mỗi ngày 1 gói phân làm 2 lần. Từ 4 tháng tới 12 tháng mỗi ngày uống 1 gói. Từ 1 năm sắp lên mới ngày uống 2 lần mỗi lần 1 gói. Con con nít ngày thường mồm nư ăn chơi thì mỗi ngày cho nó uống nửa gói, uống với nước trà thì đặng các chứng bệnh và mạnh mẽ trong mình.

Mỗi gói giá là..... 0 \$ 25

BẠCH TRƯỢC CAO

Thuốc này đê trị các bệnh lỵ, hoặc đái gấu, lỵ mũi, hoặc trắng hoặc vàng, hoặc lỵ có lỵ huyết chảy ra đâm đê, cứ theo phép mà uống thì hết, lại trị đờng các chứng bệnh đờ.

Trong mỗi hộp đều có chỉ cách dùng.

Mỗi hộp giá là..... 0 \$ 60

TRAI THỢ MỘC MICHEL
Nguyễn-hiệp-Hòa
 TẠI-CHỢ LÁI-THIỀU

Tại trại tôi có đóng sẵn các món là:
 Bàn ăn mặc-đá dài, có của hai kiếu. — Bàn ăn mặc-đá tron có kẻ thành. — Bàn ăn mặc-gỗ liền 4 kiếu. — Bàn tron 4 trụ mặc-đá. — Bàn tron 4 trụ mặc-cây. — Bàn xây cốt mặc-liền. — Bàn lao 12 trụ. — Bàn khách (salon). — Bàn rượu (apéritif) 3 kiếu. — Váng một chơn tiện, váng gỗ hai, và váng ba. **Tê thờ**, chn ba kiếu; **Đào**, **Tủ rượu** (buffet); giá món dù (Porte parapluie et chapeau), Trụ kiền (colonne) gỗ bản-két Banquette, ghế ngồi 5 kiếu, ghế **Băng nguyệt**, bàn viết 3 kiếu, văng một băng đá trắng có chơn tiện.

Làm theo kiếu kim thời, bằng cây trắc, cặm lai, gỗ, toàn là cây danh mộc, thực làm kiếu leo tinh xảo, không giá đời.

Xin quời ông có muốn dùng các món đồ chùng đạ trong nhà, thì xin quời thợ hay là thân hành đến tại tiệm tôi, tại chợ Lái-thiều đờng ra **Công-xi heo** (Abattoir), hoặc mua hay là đợc, thì tôi sẵn lòng làm mau và vira theo ý quời-ý.

Chữ trại mộc
 cần khắt

Tiệm tạp-hóa tại THỦ-ĐỨC

Kính cùng anh em lớn nhỏ trong quận Thủ-đức đợc hay, nguyện tôi đê có lập tiệm nhiều chỗ rồi, mà nay tôi thấy tại chợ Thủ-đức chưa có tiệm của người Annam, nên tôi phải lập ra một tiệm đê bán đồ tạp-hóa, đũa lửa, bánh dứa, gạo và tằm cám gạo tại tiệm tôi đạ mỗi bao thiệt đủ 126 lon; chớ không phải 120 lon như của khách-trú, có ý đê cho người Annam trong bản quận mua mà dùng, cho khỏi tới tiệm khách-trú mà phải bị họ khinh đê Annam ta, xin các ông chiểu cơ.

HỢI-ĐÔNG, Tô-vàng-Giải cần phải.

Mỗi ve thuốc nước và thuốc hươu giá là..... 3 \$ 00

NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG
 PHARMACIE ASIATIQUE
 38, Rue de Canton — Cholon

Tiệm chính ở tại Quảng-đông, ông Lê-văn-Vi-tê-Sanh chờ ra

Sưu-Độc-Linh-Dược
 (THUỐC TRỊ BỆNH TIỂU-LÀ)

Bệnh Hoa-liểu là một mũi giặc lớn trong đời văn-minh thế giới, hề mang lây nó, ăn chẳng biết ngon, ngủ không yên giấc, ấy là một giống bệnh rất thối, rất đợc, cho nhân-quần xã-hội. Bởi vậy cho nên từ xưa đến nay những anh hùng hào kiệt, có nhiều người vì nó mà phải bỏ-mình cũng tuyệt giống, hoặc đi truyền lại cho vợ con, ấy cũng đều tại dùng lầm phương thuốc.

Chờ như tiệm tôi đây, nên làm thuốc đến nay, vẫn trị các bệnh Hoa-liểu cũng đủ nhiều, gần khắp trong thế giới, cho nên mới thấy đợng nhiều cái mới lạ mà nghiên-sa, vì có nhiều thầy trị bệnh Hoa-liểu thì hay dùng những vị Bả-đậu-sương mà xỏ cho mạnh, hoặc dùng vị Thủy-ngân mà đặng xuống, như vậy thì chẳng những là hại thân mà lại không còn sanh con nữa đặng, ắt phải tuyệt giống tuyệt nôi, cái sự hại ấy rất to. Vả chẳng hề cái đợc mà nó vào mình, thì nó cứ vào theo uay nơi mạch máu, chớ không phải là ở hoai một chỗ, nếu xỏ như vậy mà xỏ ra mấy nơi mạch máu trong cả châu-thân đặng sao? Bối quá là lúc cái nhiet đợc nó đờng hành mà cho xỏ ra, hoặc cho nó hạ xuống, đợc mà làm cho bệnh giảm cấp thời đê mà thôi, chớ nó lảnh chỗ đợc ấy hay là mạnh trong mình một hai tháng thì là lăm to lăm đờ.

Bởi tôi xét ra các chứng bệnh phải tìm các phương hay và lập với các ông Lương-y đợc nghiên-cứu của các chứng bệnh ấy mà chế thứ thuốc này ra đây, đê mà cứu người và chữa đời, và lại làm cho người cũng là hòa-bình, không ngưi cũng không xỏ lăm, bệnh nặng thì mỗi ngày xỏ hai lần, còn bệnh nhẹ thì mỗi ngày xỏ một lần, không đau bụng, cũng như thể người mạnh lại đẫn vào các nơi mạch máu mà đời các chứng đợc, hoặc theo mồi hơi, hoặc theo đường tiêu-tiền, hay là hơi thở mà ra. Đờ cho người không phải bệnh Hoa-liểu mà uống nó, thì nó cũng làm cho huyết dịch sạch sẽ, ăn đợc nhiều, ngủ yên giấc và sữa điện-mạo sáng láng, tinh-thần khỏe khoắn.

Chữ trị các chứng đờ bệnh Hoa-liểu kể ra sau này:

- Phong thấp đau xương,
- Tim-la lở loét,
- Đau bệnh hột-xoài,
- Huyết khô huyết đợc,
- Chờ đợc lấy lỵ,
- Hạch nơi chỗ đợc,
- Bản thân bất toại,
- Đờng-mạt mọc mọc,
- Ung thư lát đợng ghê,
- Lát voi lát đợng ghê,
- Vô danh thũng đợc,
- Các chứng đợc ngoài đạ,

Như ai có bị mấy chứng bệnh này thì xin đờng có tiền, bấy mua mà uống, vì thuốc này trừ đờn cơ chằng gòn tằm đi tái lại nữa. Cách dùng: Mỗi bữa sớm mà uống thuốc nước mồi uống, và tối trước thì ngủ một muỗng. Còn thuốc hươu, uống mồi lần ba hươu sau khi ăn cơm trưa và tối, phải tìm mồi ngày một lần và phải cứ ăn đê chừa, đê sống sít

Mỗi ve thuốc nước và thuốc hươu giá là..... 3 \$ 00

Lục-Tinh Khác-Lầu
Số 84-29, đường Espagne
SAIGON

Lành Annam làm tại Bắc-kỳ
già nẻ và chắc tốt hơn lành ngoại
bang. Bán sỉ và bán lẻ tại tiệm.

NŨ-CÔNG-THẠNH

Góc chợ mới Saigon đường
Espagne số 82.

Chư vị ở xa xin gửi thơ đến
mà hồi kiều.

Nhà in và nhà bán sách

HUỲNH-KIM-DANH

12 - 14, Rue Catinat - Saigon

Kính lời công lực châu chừ qui-ông
qui-bà được rõ, nghề bán sách và nhà-in
của tôi xưa nay mà được bền vững, thiết
cũng nhờ qui-ông qui-bà có lòng tốt mà
giúp tôi mới nên việc, thiết tôi thêm
cảm ơn công. Nay tôi mới thêm
một cửa hàng bán tại địa các
khu hàng Tây, hàng Bắc hàng Tàu, hàng
Kiềm, hàng Nhứt-bồn cũng là ren, nón
Tây và đồ đồng, thì tôi chắc rằng qui-
ông qui-bà cũng sẵn lòng giúp tôi cho
nên việc luôn. Cái xin qui bà có lòng
chiếu cố mà giúp cho cuộc thương-mãi
của người đồng-bang càng ngày càng mở
man thanh phát; mai sau mà có được
cuộc buôn to, thì tiền bạc ấy cũng luận
chuyên nội xứ Nam-kỳ chứ không lọt ra
xứ khác, nhưng tôi là phân đũa-bà thiếu
trí, những lời tôi tỏ ra đây hoặc có lời
lầm chi thì tôi cũng xin qui-ông qui-bà
miễn lỗi cho tôi. Vì tôi thấy mấy chú
khách và mấy chú chủ tôi xử ta đây
đều nhờ nghề buôn bán mà làm giàu to,
sơn đồng-bang ta thì cứ ngồi khoanh tay
mà ngó, để cho bọn ấy họ lượm tiền.
Nay đồng-bào ta ngoài Bắc-kỳ đi dợt,
những thứ tư lự rất khéo mà lại chán
về công, lại cũng có ý rẻ hơn hàng ngoại
quốc. Nên tôi tưởng đồng-bang ta cũng
sẽ hết lòng công những tư lự xử ta mà
giúp cho công nghệ xử ta cho mau hưng
vượng.

Hồng cảm khách-sạng

Quat Esgrandière n° 26 Châu-thành
Nam-vang

Kính cùng chư vị các nơi đang rõ
Tiệm ngũ này mới lập ngày hằng lâu lớn
Nam-vang; phòng rộng, có đèn khí, nước
máy, có xe hơi đưa hành khách và chỗ
hàng hóa đi Cầu-vọt (Kampot) Hài-lên.
Ai có bạc tiền gửi cho chủ khỏi lo
mất.

GIÁ TIỀN PHÒNG

Hạng nhứt: 4 \$ 00
(chứa 2 người ở chung: 1 \$ 50 - 3 người
2 \$ 00)

Hạng nhì: 0 \$ 40 - 2 người: 0 \$ 60;
ăn cơm mỗi buổi một người: 0 \$ 25.

Có café bánh mì bán.

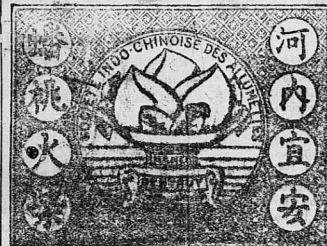
Thợ làm bánh mì

Cần dùng một người thợ làm
bánh mì thiện nghệ.

Xin đi nơi Báo-quán Nong-
Cò-Min-Đàm mà thương nghị.

VIEILLE EAU-DE-VIE DEJEAN

là một thứ rượu rất có danh
tiếng hơn bốn chục năm nay.

CÓ MỘT MÌNH
HẰNG

DENIS FRÈRES
làm Đại-ly, có
trụ hộp quẹt
biện này nội cõi
Đông-Dương
mà thôi.

Hộp quẹt này gửi bán lẻ khắp nơi có một su nhỏ một hộp mà thôi.

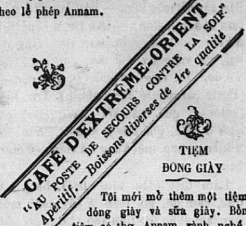
PHŨ-TOÀN

17, 19, Rue Amiral Courbet

HALLE CENTRALE (SAIGON)

Kính cùng qui ông, qui bà, tiệm tôi có bán
dù thun thuốc Tây.

Bán y giá, thiết rẻ, cách tiếp rước
theo lệ phép Annam.

THÊM
ĐỒNG GIAY

Tôi mới mở thêm một tiệm
đồng giay và sửa giay. Bàn
tiệm có thợ Annam rành nghề.
Đồng rất kỹ càng và chắc làm. Giá
rẻ, đa tốt, kiểu khéo.

Xin đồng ban niệm tình giúp tôi nên việc
rất rất ơn và cũng. Như trong Lục-châu có câu
đồng, xin chia khó viết thơ, tôi sẽ thi hành lập
tức.

Chữ tiệm: NGUYỄN-VĂN-TANG.

NÔNG-CỔ MÍN-ĐÀM

CÁI NHỤC THỨ NHƯ T HẾT CỦA NƠI GIỐNG TA

Annam chờ lúa tốt này chęc mà bán, chęc không
thêm mua mà còn nạt nộ nữa chơ!

ANNAM (1)

1. - Há, chú Tài-phú,
ăn cơm rồi sao vậy?

2. - Tôi nghiệp mà,
hôm qua chú trả vậy
rẻ quá, làm ơn trả
thêm cho tôi một
cát nữa mà.

3. - Tôi nghiệp mà chú
Tài-phú, trả thêm
cho tôi 5 chiêm nữa
mà, hôm nay ghe
tối đậu lâu, lữ số
hụi nhiều quá mà.

4. - Tôi nghiệp mà,
chú Tài-phú.....

5. - Tôi nghiệp mà,
Annam tôi không có
ai lập hàng lúa, tôi
biết bán cho ai, chú
Tài-phú làm ơn mua
giùm chút mà.

CHỆC XÒN

1. - Hờ! Ngồi ăn cơm
mời dỗi, ngộ mắc hút
thức xi-gà, không
có lối chiến mà.

2. - Hừ! Một lờng liêu
lữ ngộ cũng không
thêm, hai lờng dầy,
có bán thì bán không
bán thì thôi, li lâu à
li, lờng có điều chiến.

3. - Hừ! Nó à là thấy
kệ nì chơ, tiền nà mà,
lời dỗi ngộ ám chi lữ!

4. - Tôi nghiệp cái gì
lẽ? li chớ khác lữ,
ngộ không thêm mua
lữ.

5. - Lữ! lờng có ở
lữ ào ào lữ.

Nói rồi xô mấy người
Annam ra, sắp lưng vô
bướn.

Đó! đồng-bào ta anh em lớn nhỏ có thấy hay chưa? Chệc Xòn này lúc bèn Tàu mới qua An-
nam thì ốm nhách nghèo khổ, nhờ bà hội lúa Nam-kỳ mà ngày nay giàu có lại mập ú ú; cả ngày
hút thuốc xi-gà luôn.

Ngày kia đang ngồi dựa ghế nơi ghè mà hút xi-gà. Có mấy người Annam này đem lúa tới
này nì nó mà bán, nó đã chẳng mua lại còn nạt nộ đuổi xua là khác nữa. Thiết xấu hổ quá, nghì lại
tức mình, thì đã mượn rồi.

Vậy lúc này ta có nên hùn với nhau mà lập nhà máy rới xay lúa của ta mà bán thẳng ra cho ngoại-
quốc đàng mà rừ cái nhục này hay không máy ông nhà giàu? Hay là để vậy mạnh ai nầy lo, mà chịu
chợ chęc nó bĩ bạc ta thêm nữa?

(1) Xin đọc số 1 bên này, rồi phải đọc số một bên kia kể đó; rồi số đọc tới số 2, rồi cũng phải đọc số 2 bên kia ubi theo luận như vậy cho tới số 5.

Chúng ta còn thiếu nhà máy, còn thiếu hàng mua lúa gạo; ráng
hùn mà lập cho mau bớ anh em!

Tờ châu-tri

Quan Nguyễn-soái Nam-kỳ tưởng phải cho Annam và Khách-tru bốn xứ hay biết cái thơ của quan Tổng-lý phòng Thương-mại Saigon gửi cho Ngài.

Ngài nhất lại cho Annam nhớ rằng, bốn thân Ngài và phận sự của Ngài thay mặt cho nhà-nước bảo-hộ, thì Ngài sẵn lòng phụ giúp, tùy theo quyền sức của Ngài, cho những việc nông trang có phép và có lý trong sự thương-mại và kỹ-nghệ, đăng tranh lợi trường-gian và khoan-hóa với những nhà buôn ngoại-quốc kiều-cư trong xứ; bằng mà dùng sự cưỡng-bức, phi-ngôn làm cho náo động trong nước, thì Ngài sẽ nghiêm trị một cách hăng hái. Hề Ngài muốn cho Annam chen vào cuộc tranh quyền lợi cho mở Nam-kỳ bao nhiêu, thì sự trừng trị cũng bao nhiêu.

Ngài tỏ riêng cho mấy người có học-thức trong dân Annam và xin mấy người ấy các nghĩa cho mấy người ít học cùng người dốt rồ rằng trong các xứ văn-minh, những sự tranh lợi tranh thương thì cứ giữ đều lẽ phép làm gộc, không cho mich lòng nhau, vì nếu chẳng vậy, thì sanh ra thù địch theo phe theo đảng, theo dòng theo dòng. Nếu như vậy thì Nhà-nước phải dùng quyền mà trừng trị.

Ngài biết chắc rằng dân Annam thường tuân luật phép và có lòng đại độ cho người khách-tru ngụ tại xứ mình, từ cổ cấp kim, nên ngài dặn khách kiều-cư phải bỏ

thời cười chê nhạo bán những sự tập tục tập bần của dân Annam. Vì cách ăn ở như vậy thì mich lòng Annam và như dục Annam phải kiếm cách thế trả thù thì tội ấy mình phải ôm lấy.

Như Ngài sẵn lòng trừng trị người Annam dùng sức mà đánh đập khách-tru, thì Ngài cũng chẳng tha tội trục xuất lập tức ra ra khỏi Nam-kỳ những người khách-tru mà dùng lời hoặc ngôn cho náo động trong xứ, hay là cáo gian Annam làm thiệt hại mình, mà xét ra vô cơ.

ĐƠN CỦA QUAN TÔNG-LÝ PHÒNG THƯƠNG-MẠI
Saigon, le 24 Septembre 1919
Quan Tổng-lý phòng Thương-Mại Saigon;
Gửi cho quan Nguyễn-soái Nam-kỳ Saigon.

Bẩm quan Nguyễn-soái, Tôi kính lạy tỏ cho quan lớn rõ: Trong kỳ nhóm ngày 11 tháng này, hội-viện phòng Thương-Mại đều phân nân về sự tranh cạnh của dân nội địa và kiều-cư trong xứ. Lúc trước thì các nhà buôn khách-tru tẩy chay hàng hóa ngoại-bang, này thì Annam tuyệt giao thương mại với chệp.

Sau khi xét vụ này rồi, thì các hội-viện có mặt của phòng Thương-Mại chúng tôi đồng nhưt định xin tỏ việc thiệt hại lớn ấy cho quan lớn tường, sự e lâu ngày thành ra việc cướp dục phá tăng và xin quan lớn liệu định kiếp kiếp thế nào hay mà làm cho lòng dân yên ổn.

Xét vụ tẩy chay trước, các nhà buôn bán hàng hóa ngoại-quốc,

thì sự thiệt hại ấy về phần các nhà buôn Langsa chịu, vì các nhà buôn Langsa xuất vô mình mà mua sỉ của ngoại-bang về bán lại, thì hàng hóa ấy về của nhà buôn Langsa rồi. Nếu chúng nó không chịu buôn bán của ấy thì có phải ngoài bang chịu thiệt hại ấy đâu, chỉ các nhà buôn Langsa đã xuất bực mua sỉ mà bán lại không được phải chịu phần thiệt hại ấy.

Xét cho kỹ, thì chỉ tổn phần lợi của Langsa phải bị thất-phát. Xét vụ tuyệt giao sau, người hôn-quốc không buôn bán với Chệp, quan lớn cũng đã biết vụ này khởi ra bởi một chuyện rất nhỏ mọn, xét lại thì buôn hóa của Chệp là đồ mua chịu của nhà buôn Langsa, và nếu tiền chịu trả thì của Chệp bán ấy tức nhiên là của Langsa. Như vậy thì cũng nhà buôn Langsa chịu thiệt hại.

Những sự tranh hành ngày nay làm cho rối loạn về cuộc nhập cần và cũng làm cho sự nội trị không đặng vững vàng. Vấn Langsa đã ít muốn đem qua đây mà buôn bán, nay nghe cuộc này thì càng lại làm cho thôi chí hơn nữa.

Quan lớn đã biết cách thế của Annam dùng đặng dưới người buôn bán khách-tru, là một cách cũng không theo phép thương hồ mà cũng không phải theo luật phép, chỉ là một cách làm giặc. Cách thế theo luật phép cho dùng là sự tranh thương, mà sự tranh thương thì Annam còn mơ màng lảm.

Chúng tôi đã hay biết rằng sự tuyệt giao của Annam thì dùng thế hăm dọa. Cách ấy hèn Đại-pháp cầm, không cho dùng vậy

thì có lẽ nào bên này lại dùng thế hăm dọa để vậy không cầm tuyệt sự hăm dọa ấy thì sẽ sanh ra xích mích cùng lân quốc. Sự thông thả của mỗi người thì xin để toàn vẹn.

Bởi các cơ ấy và xét vì việc quan hệ ngày nay, chúng tôi lấy làm cảm ơn quan lớn và cầu xin quan lớn dùng cách thế nào quan lớn liệu phải và mau dặng làm cho lòng dân an ổn mà lo việc kinh tế trong xứ vì vậy đã lộn xộn rồi và mỗi người dặng thong nhừ xưa.

Nay bảm.
Ký tên: GARRIGUENC.

LỜI NGỎ VỚI ĐỒNG-BÀO

Xem những lời trong đơn của quan Tổng-lý phòng Thương-mại đây thì anh em cũng đủ số cái mưu thế của khách-tru dữ tợn là thế nào! Và chúng ta mà khởi cuộc tuyệt giao với khách-tru dữ ấy những nay chưa được mấy ngày, bắt quá là lo lập tiệm to quán nhỏ mà buôn bán với nhau vật vạnh vậy thôi; chứ cũng chưa có chi mà gọi là lung lay cho nỗi được cái cuộc thương mại kinh đình đủ số của họ tại đây hơn mấy mươi đời. Mà họ lại dặng mưu thối chưởi qui đến đồng dánh với mấy nhà buôn Langsa rằng tại chúng ta không mua bán với họ, nên họ không tiền mà trả tiền chịu cho các hàng.

Vì vậy mà ông Tổng-lý phòng Thương-mại mới nghe theo lời ấy làm đơn kêu nại với quan Nguyễn-soái Nam-kỳ mà nói cho chúng ta rằng: Dùng cách buôn người buôn bán khách-tru là một cách không giữ theo cách buôn mà cũng không phải theo luật phép, chỉ là một cách làm giặc.

Đó, anh em hãy nghĩ lấy mà coi, may là chúng ta được một quan Nguyễn-soái

rất hiền-minh chỉ công chỉ chánh, ngài xét rõ thế-hoài, biết rằng tại khách-tru kiêu căng kiêu đã ta nên ta tức mình nông nã ra, bán buôn với nhau, chứ không thêm làm quen với chệp nữa; chứ chúng có lòng phân nghịch với Chánh-phủ bao giờ. Nếu quan Nguyễn-soái mà không kịp sức, cứ nghe theo lời vu khống của ông Tổng-lý phòng Thương-mại đây mà chỉ thế cách nào thì có phải là sanh ra sự tranh lợi cho đoàn dân trung tín mà phải mang lấy tiếng oan chăng?

Rất đời là lúc Chánh-phủ mất cơn khỏi lửa, mà chúng ta đây cũng đồng sợ đồng lo; lớp thì đem thân ra cứu chệp-trường với tro đập lửa, lớp thì xuất tiền cứu Trá muốn này triệu kia mà đến đập ơn giáo dục cho Mĩ quốc này; nhưng chỉ này là lúc Chánh-phủ đã rảnh rang, mà chúng ta lại đại gì mà không giữ lòng trung tín cho tròn thì tròn chúng mà an hưởng thái-bình với Chánh-phủ, lại sanh đều bạo động mà làm việc nghịch lý ấy hay sao? Sao ông Tổng-lý phòng Thương-mại lại không biết nghĩ cho chúng tôi mà hờ phạo vu lời vu vạ ngài?

Nếu em họ có ngành nghề mà nói rằng không có tiền trả thì mấy hàng buôn cứ phải bán lén lút mà mua của mình, chứ hàng có chi lợi hơn Annam hay sao mà ông Tổng-lý lại muốn rảo đường lập pháp?

Còn mấy nhà Châu-tri của quan Nguyễn-soái đây thì chẳng phải ngài có ý ngăn cấm chi ta trong việc cạnh tranh thương-mại này, ngài chỉ khuyên ta phải tuân theo luật phép mà bán buôn một cách cho yên tĩnh vậy thôi. Vậy xin anh em lấy tuân theo lời minh-huân của quan Nguyễn-soái Nam-kỳ mà làm cho có trật tự dặng cấp cho khỏi sãi kiêu lảm.

Và chẳng chúng ta mà tuyệt giao với khách-tru đây, là vì thấy họ khinh để a không biết bán buôn, nên chúng ta mới phần chi ra lừa hiệp nhau bán buôn mà cạnh tranh quyền-lợi với họ, cho họ đứng khi thì ta nữa mà thôi; chứ không phải thủ oán chi, hay là dánh trâu cướp ruộng chi mà phải dùng sức đánh đập làm cho náo động địa-phương mà phạm

nhảm luật nước. Nếu anh em chẳng nghe lời bốn-bách khuyên dạy mà làm cho sách ra sự dánh lộn đánh-lạo-rã-rã, thì Chánh-phủ phải lấy quyền bắt buộc nã anh em. Rồi chi cho khỏi những kẻ quẻ-sơn-giặc người thiếu-trí nã dọa vạ-vạ mà ngăn trở cái bước đường tiến hóa của chúng ta, xin anh em xét lấy.

Vả Chánh-phủ Đại-Pháp là mẹ nuôi ta, hề thấy ta biết tương thân tương ái, biết đở đỡ thế với nhau, cạnh tranh thương mại mà cầu hỏi quyền-lợi cho quốc-hương, thì Chánh-phủ cũng vui lòng đặng đặng làm cho, náo có ngăn cản chi ta, song ta phải chăm rãi, cứ phụng công thủ pháp mà làm; tiệm lo quốc nhỏ dần dần lập lên cho đều, mấy ông giàu có thì xuất vốn ra hùn nhau lại lập hãng cho to, để trừ hồng hậu mà hùn cho nhau; rồi Annam ta cứ tươi mà giúp cho Annam ta thì cuộc tranh thương ta mới có công hiệu được.

Còn tiệm của khách-tru họ muốn mở cửa tranh mại thì mở, muốn đóng cửa chừng nào thì đóng. Ta đứng trên đá động tới họ làm chi, cũng chẳng nên chọc ghẹo xua đuổi tới họ làm chi; nếu ta cứ giữ lòng yên tĩnh, ta buôn bán với họ; họ ở đó thua buôn, thì tức nhiên họ phải khuy; cần chi phải làm sự trái phép mà phải mang đều.

Anh em hãy rằng lấy, để lấy.

NGUYỄN-CHÍNH-SÁT.

Đòi số nhà

Kính cho khán-quan hay rằng Báo-quán Nong-Cổ Minh-Đàm cũng còn ở tại chỗ cũ, đường Pellerin như thuở nay vậy; duy có một điều là Thành-phố mới đổi số nhà lại đã thay đổi. Trước thì số 53 mà nay đã đổi lại số 71 rồi.

Vậy từ đây lòng nào có muốn gởi thơ cho Báo-quán thì xin để Nong-Cổ Minh-Đàm, 71, Rue Pellerin, Saigon.

Nong-Cổ Minh-Đàm.

Chúng ta còn thiếu một hàng tàu, ráng hùn nhau mà lập cho mau bớ anh em!

Khách-trú thiết lanh

Ngày hôm 30 loát 1919 rồi đây, các đảng Thượng-gia, các hàng Trí-thức và các nhà soạn Báo có nhóm nhau tại nhà hội Khuyến-học mà lập Việt-Nam Đoàn-thể-hội, đặng hiệp lực nhau mà lo lần cuộc tranh-thương; đến khi công chúng bàn nghĩ rồi thì lấy danh là AN-NAM THƯƠNG-CƯỚC CÔNG-TI. Tôi mong ơn các ngài chẳng bỏ mà công cử tôi lên làm chức Phó hội-trưởng, cho nên trong buổi nhóm đại-hội ấy tôi đọc một bài Diễn-thuyết mà lịch trán những cách cư xử của người Tàu qua đũa buôn bán, mà họ đối đãi với đồng-bào ta thế nào, cho anh em lớn nhỏ tự sinh lý mà nong mã bừa đường công-nghệ, đặng có thâu hồi quyền-lợi mà rủa các nhà chày họ đã khinh-thị chúng ta tự bấy lâu nay vậy thôi, chứ chẳng có ý chỉ khác.

Bài Diễn-thuyết ấy đã có an hàng trong các Báo quốc-ngại ngày 10 tháng nào xin kể ra sau này: Nông-Cổ Min-Đam số 125 ngày 4 Septembre 1919. Công-luận-báo số 254, ngày 9 Septembre 1919. Lục-tinh-Tân-văn số 668, ngày 5 Septembre 1919. An-hà Nhứt-báo số 132, ngày 41 Septembre 1919. Thời-Báo số 70, ngày 5 Septembre 1919. Quốc-dân Điện-dân số 42, ngày 15 Septembre 1919.

Và hội Annam Thương-cước Công-ti, cũng có in riêng ra 10 ngàn tờ mà phát cũng cho học-tinh.

Chẳng dễ cách ít ngày khách-trú ở Cholon, họ dịch hết cả bài Diễn-thuyết của tôi ra chữ Tàu, và họ lại làm thêm 4 bài nối theo đó mà chiết bác những lời của tôi nói trong bài Diễn-thuyết ấy, in ra cả muốn tờ mà rải khắp các nơi cho người Tàu xem. Họ lại gọi cho các Báo Langsa. Báo Courrier Saigonnais số 5313 ngày 25 Septembre 1919, để có dịch trọn cả hai bài ra chữ Langsa mà ấn hành rồi.

Nay hẳn-báo cũng dịch hết mấy khoản lịch-trần của khách-trú mà đăng trọn ra đặng cho đồng-bào chú quán nhà dưới. Bài ấy như vậy:

NGƯỜI TÀU TA PHẢI SUY XÉT CHO LẪM BÀ!

HỌ ĐƯƠNG LO HẠI VIỆC TƯƠNG-LAI CỦA CHÚNG TA ĐỒ!

HÃY ĐỌC LỜI DIỄN-THUYẾT RẤT CẬM ĐỘNG CỦA ÔNG NGUYỄN-CHÍNH-SẮT NƠI ĐỒ-HỘI VIỆT-NAM ĐOÀN-THỂ ĐÓ MÀ COI !!!

1. Xem trọn bài Diễn-thuyết ấy, thì đều là lời khiêu khích ác cảm mà soi hỏi người Tàu vậy thôi, chứ xét cho tốt nghĩa lý thì chưa phải là chánh-đáng. Bài ấy nói rằng người Tàu tàn bạo huỷ hoại của người Nam, nói lại đều mở cửa người Nam, thâu hết học tiền, không biết ẵm trộm nào mà nó. Nay tôi xin hỏi thứ lại người Annam; vậy cho trước khi người Tàu qua ở buôn bán tại đất Nam đây, người Nam giàu nghèo thế nào? còn ngày nay người Nam giàu nghèo thế nào? Phải biết rằng người Annam với người buôn bán Tàu (commerçants chinois), cũng đồng họ pháp-luật của Chánh-phủ Đại-Pháp bảo-hộ, cũng đều hưởng được sanh-mạng tài-sĩng an toàn, hai đảng cũng đồng: có lợi, chứ không có lý mà người Tàu có lợi còn người Nam không lợi bao giờ?

2. Và nghề buôn là để mà buôn bán đổi chất hóa-vật với nhau; ấy là cái then máy của sự sanh hoạt trong xã-hội, cái khóa chốt của nền kinh-tế trong thế-giới; cho nên các nước trong hoàn-cầu này nước nào mà chẳng có khách lạ ở buôn bán, mà cũng chẳng ai mà tính cái việc tự tuyệt ngoại-thương bao giờ? Lấy việc xưa nay mà luận thì phần nhiều đều vậy.

Xưa Quên-Troàng làm Tể-Trưởng cho nước Tề, hàng đả lý trọng về nghiệp buôn, với hết con buôn đến, cho nên chày búa sang thế công đảo, khách buôn đến nườp nượp, nhờ vậy mà nước mới giàu mạnh. — Nước Tần muốn đuổi khách, Lý-Tur hết sức gian cang, hơn đó mà bãi cái lệnh đuổi khách, nhờ vậy mà nước mới sanh ra cường thịnh. Hoàng nay cửa buôn mở rộng, chứ phải là lúc đóng cửa ải tự thày hay sao mà người Annam lại bày luận việc tuyệt giao với người Tàu. Sao mà không biết nghĩ lăm vậy?

3. — Vì như người Annam mà muốn lo cho nghiệp thương khai phát, muốn làm cho nền kinh-tế huỷ hoại, ấy là một việc rất tốt, người Tàu chúng tôi ai mà chẳng vui giúp cho nên.

Người Tàu chúng tôi đến đây mà buôn bán, mỗi năm mua những sản-vật của đất Nam này muốn muốn triệu triệu. Thôn như người Annam mà thương nghiệp được thịnh rồi, thì chừng ấy cũng đến đất Trung-hoa của chúng tôi mà mua những vật-sĩng, thì chúng tôi cũng vui lòng mà tiếp đãi vậy chớ. Ngặt có một đấng là người Annam lại mưu hại chữ Tranh-thương mà bày đều đặt chuyện mắng nhiếc người Tàu, khiêu khích mỗi đấng thì-nhân sanh lòng ác cảm mà căm thù người Tàu; dường như chẳng biết bần tiện việc tri an trong bần-xử. Thiệt là chớ tôi chẳng khen các ngài soạn Báo Quốc-ngũ đó.

4. — Tôi lại xin hỏi ông Nguyễn (ấy là lời hỏi M. Sđ) Lời ông nói với những người Annam đó có đáng gọi là lời chân chính? ông nói rằng mà mua đồ, những hồi bạn trong tiệm ít hay lý lẽ mà đãi. Vậy thì ông cứ lượng-tâm ông mà hỏi lại coi. Những người Annam đến tiệm người Tàu mà mua đồ, há gọi rằng có lẽ lăm sao? Gái tiếng: Đeo mẹ thằng chặc mớ đoán, tôi nghe cũng thường lăm vậy mà! Ấy là chớ ông Nguyễn chỉ biết bày số đoán của người mà đến số đoán của mình, làm cho mất sự bình yên đó. Hoàng chỉ một việc rất hèn mọn mà bươi ra cho lớn, dấn dủ người Nam cứu hộ người Tàu toàn thể; vậy chẳng là vi việc nhỏ mà làm cho to lăm sao?

5. — Lại nói rằng mấy nhà máy bẻ nhau mà chẳng dùng cu-li Ancoan nữa, đều ấy hẳn thật không có, quan Quân-lý sử Trinh-Thâm cũng đã tra minh rồi. Bấy nhiêu đó cũng đã chứng rằng lợi vu không. Nếu nói mấy người chủ phố có ý muốn đuổi khách, thì là người Annam đã đuổi người Tàu, chứ chẳng phải người Tàu đuổi người Nam; lấy theo các sử xưa Tân-an, Sađec và Thủđamđộ thì chỉ cũng đủ mà chứng rõ, chứ chẳng phải chớ này mà thôi. Cả ngày thường

Khách-trú khi đi ta lăm, rằng lo mà buôn bán bờ anh em!

thầy người Nam hay ép ưỡng nhau, chẳng cho mượn xe của người Tàu, nếu ai chẳng nghe theo thì phải bị đánh. Vậy mà còn trở lại nói rằng người Tàu để chế người Nam, nên chẳng cho người Nam mượn xe. Bả chẳng cho người Nam vào tiệm người Tàu mà hát, rồi lại trở mà nói người Tàu để chế người Nam, nên chẳng chịu bán á-phịa cho người Nam. Mỗi mỗi cũng đều vu phin, chẳng phải một việc đó mà đủ, cứ th o bài của các Báo thường đăng mỗi ngày đó thì cũng đủ chứng rõ.

Chí như lúc nọ mà Hoa-kieu Nhựt-báo đã từng luận một bài bả rằng người Hoa-kieu Nhựt-báo trách-nhậm đã có người, nhưng vậy mà lúc ấy người Tàu chúng tôi đã có đến mà biện bạch với ông Nguyễn-chính-Sắt, thì ngài cũng đã có hứa rằng ngài chẳng để khơi tôi việc ấy nữa. Nay ngài lại còn đem việc ấy ra mà làm chuyện có rằng người Tàu kì nhục người Nam. Nếu vậy thì ngài chẳng khỏi bị mố cá chừ-chữ-trương trong tâm của ngài rồi đó (thật tin).

6. — Người Tàu xa là Tô-quốc, sang kinh-thương nơi đất Việt, từ ấy những nay cũng như Chánh-phủ Đại-Pháp thì họ, nên mới được lạc nghiệp an cư. Nhưng mà người Nam là chủ, người Tàu là khách; lấy cái thế lực thì mạnh yếu đã khác nhau, người Tàu há chẳng biết sao, có lý nào lại căm hận với người Nam và khách lại dám tuyệt chừ hay sao?

Đến nay người Nam lại xướng ra mà để chế người Tàu, ấy là lại người Nam kì người Tàu đều là trung hậu thành thật, thế lực yếu đuối, không thể đối, đối cho nổi; nên chúng tôi cũng không biết liệu làm sao, chỉ nhờ có Chánh-phủ Đại-Pháp biện sự hiển minh, xét rõ thiệt thanh rồi thì há để cho người Nam muốn nói sao thì nói mà làm cho rối loạn nhân-tâm sao? Hoàng chỉ Đại-Pháp quốc-dân trên đạ rất cao, lại hay yếu trọng sự hòa bình, lại thêm lại đất này chẳng thiếu chi dân sĩ các nước văn-minh, nên biện rõ được phải quấy, thì ắt cũng có người phải vi người Tàu mà chừ tri chánh luận cho rõ cái công-đạo ra, chớ có đầu lại nỏ để khuấy lạp đều chánh-lý hoài như vậy hay sao?

7. — Nay mà tôi than thở đây, cũng bởi Annam Thương-cước công-ti đã quyết định những lời Diễn-thuyết của ông Nguyễn-chính-Sắt in ra mà gọi cũng hết các tỉnh các hạt, sự đi đến đều trắng đen mà rối loạn tai mắt, làm cho lòng người Nam gây ra căm hận với người Tàu.

Và Hoa-kieu Nhựt-báo đã giữ lòng quan-tử, mà không chịu biện bạch, để cho người đời lầm tưởng rằng người Tàu quả thiệt có lỗi; cho nên không lẽ mà tôi chẳng đem sự người Tàu mang lấy tiếng oan mà biện bạch ra đây, ngõ nhờ các đảng minh-đạt của các nước công-đoan; đặng mà làm cho cái tình hữu-nghị của người Tàu người Nam đến chệch lại phủ-trừ; khu khu lòng này để cho thức-giá xét lấy.

Nay người Nam đã bày đều đặt chuyện mà phao vu sự để cho người Tàu. Vậy thì tôi xin hết tay đóng-bào chúng ta, tự hậu nếu có người Annam nào có cập đến tiệm buôn của người Tàu chúng ta thì anh em phải lý lẽ mà tiếp đãi họ cho tử tế; hoặc có quen biết với người Annam nào, thì cũng nên đem thiệt tình mà phân giải cho tiêu sự oán-hận; và tiêu cũng xin công các nhà đại-thương; và các

ông Bang-trưởng, hãy rằng sức mà điều đình, cũng khẩn cầu Chánh-phủ Đại-Pháp bắt giải cách nào cho êm, cho khỏi người Nam với người Tàu cứ bần nhau càng ngày càng sâu, mà hại cho sanh-mạng và thịnh-vượng của khách Tàu sau này hiểng nguy hại lắm. Được như vậy thì dân Tàu rất may, mà xứ Nam-kỳ cũng may lăm đó.

ĐÁP MẤY KHOẢN LỊCH-TRẦN CỦA HOA-KIEU TRÊN ĐÂY

Xem 7 khoản lịch-trần của một trang Thứ-giá Hoà-Kieu trên đây, thì có nhiều đều cường biện rất hèn hèn, nên tôi phải gheo từ khoản mà biện phân cho ông ấy rõ.

Khoản thứ nhứt. — Những lời tự trần trong bài Diễn-thuyết của tôi đó là lời tôi thuật số những việc của người Tàu đối đãi với người Nam tôi thờ nay; song trong mười phần tôi kể ra chưa có một vài, mà ông lại gọi tôi bày đều đặt chuyện không có nghĩa lý; vậy chớ người Tàu

THUỐC ĐIỀU MÀI NÓ THƠM THO ĐIỆN ĐÀNG CHĂNG CÓ TƯ NÀO BÌ KỊP. Hình ảnh một hộp thuốc điều mại nỏ thơm với logo '20 CIGARETTES' và 'SCÈNE'. Bên dưới có dòng chữ 'CA-LÔP (TRÁI ĐẤT)' và 'Có một mình hàng DENIS FRÈRES có trữ mà thôi'.

Chượng canh-tranh đã đỏ rồi, thức giậy bờ anh em!

qua ở xứ này chưa phải buôn bán lớn được người Nam mà làm bạc về Tàu tức triệu triệu hay sao? Lúc trước dân Nam mà nghèo là gio nơi quỳền bề quan tị thù, còn nay mà dân Annam được giàu có sung túc đây là nhờ ơn Chánh-phủ Đại-Pháp lo làm mở mang kinh-tế cho dân, mở rộng cửa buôn cho các nước tới lui mua bán. Nhờ đó mà Annam bán được thê-sang của mình, mới trở nên giàu thịnh; ấy là nhờ có nhân-chính của Đại-Pháp mà ra; chứ phải nhờ các chủ đem của bên Tàu qua đây mà cho hay sao mà ông giám một giọng kiêu căng đường ấy. Lời ông nói đó có chính lý hay chăng?

Khoản thứ 2. — Ông lại nhắc những lịch-sử bên Tàu như là: Quán-Trọng Trường Tề, chủ trương hoá trị; Tân giốc tức khách, Lý-Trư lực giáo v. v. . . . rồi ông chửi người Annam tôi sao không biết nghĩ.

Phàm hệ nước thì có quốc-thê, dân cũng có dân-khi, cho nên hệ ai phải thì bán buôn giao thiệp lâu dài, còn ai kiêu-cang sát-xức điếm đàng thì tuyệt đường giao-diệp chứ có lạ gì. — Vậy cho lúc người Tàu để-chế Mỹ hoá, mới đây lại để-chế Nhật hoá, không biết về sau sẽ còn để-chế nước nào nữa, vì người Tàu chỉ có một nghề để-chế hàng-hoá là sừ trường, hệ có gian nước nào thì để-chế hàng-hoá nước này mà thôi, chứ chẳng có nghề chi hay khác nữa. — Ông biết nói lúc này hải cầm đại khai, chứ không phải lúc bề quang trị thế; sao Annam không biết nghĩ, lại làm rộn bày ra cuộc tuyệt giao với Tàu. Vậy cho Tàu để-chế Nhật, Mỹ hai nước đó, lại là lúc nào? Uả! Tàu để-chế Nhật, Mỹ, thì Tàu cho rằng phải; còn Annam mới tuyệt giao với Tàu, thì Tàu lại kêu oan. Tôi xin hỏi lại ông, vậy cho Tàu không biết nghĩ, hay là Annam không biết nghĩ?

Khoản thứ ba. — Người Nam mà bị người Tàu tị tại Nam-kỳ này buôn bán thì húng áp chế chẳng phải một ngày một buổi chi đâu. Người Tàu cậy có thế mạnh trong nghề buôn bán mà khi bác người Nam đã trở tay rồi. Trong hai Diên-thuyết của tôi và các bài luận trong các Báo quốc-ngữ đó, chẳng chưa lấy chỉ làm quá mà!

Khoản thứ 4. — Ông hỏi tôi bắt lỗi người Tàu sát-xức xô lê với người Annam, vậy còn người Annam có gì dữ để với người Tàu hay không? — Sao không dữ. Người Annam là một giống dân khiêm nhường lễ nghĩa đôn đêu; lâu cho đến những người phương Tây cũng đều nhìn biết Annam là dân lễ-nghĩa, nhưng cái tiếng: *Đeo me thú g chệp vô doan* mà ông hỏi lại tôi đó tôi cũng chịu với ông rằng có, chứ sao không. Mà cái câu ấy là câu của phụ-nữ thường dùng mà đối đãi với mấy chủ khách lý-lạc ở trong các tiệm buôn của người Tàu đó mà thôi. Là vì mỗi khi đến-bà con-gái Annam đến tiệm mà mua đồ, thì mấy chủ khách trong tiệm thấy người ta là đến-bà con-gái quê-mùa, một mình tới tiệm mua đồ thì khi bặt, không kiên luật-phép, không giữ lễ-nghĩa, chọc ghẹo khêu mồi, hỗn tạp luân-thường, làm cho mất phép lịch-sự chung của nhân-quần xã-hội. Đường ấy thì đến-bà con-gái họ thẹn thứa, nên tức mình mà phải mắng chửi cho họ đi. Mà mắng vậy lại không đúng sao? Tôi tưởng mấy ông mà thấy-bọn không liêm-sĩ ấy nó làm cho nhục quốc-thê của người Tàu như vậy thì mấy ông cũng tức giận mà đánh nữa, chứ chẳng phải mắng vậy mà thôi đâu.

Phàm hệ muốn người trọng ta, thì trước hết ta phải trọng người; chứ trước ta làm con khỉ với người, mà muốn cho người từ bi với ta sao được.

Khoản thứ 5. — Nhà máy thiết tự chưa dười ca-ly, song hàm dọa thì có. Chỉ như việc phở xá, dười thì không dười, mà tăng lên thì quá, phở sáu chục, tăng lên tới 70 đồng; phở 40, tăng lên 45, 50 đồng; phở dười thì ha? Vậy mà ông còn cường từ đặt lý mà đổ lỗi lại cho người Annam sao?

Chỉ như Hoa-kieu Nhật-báo là Nhri-báo của người Tàu, mà bài luận khi thì người Annam trịnh-độ thấp bèn như phường lưu-trí đó, ông nói chẳng phải trách-nhậm của người Tàu, vậy chứ của ai?? — Lúc nọ thiết quả có một vài người Tàu quen biết với tôi, có đến mà bài giải với tôi, xin hoá việc ấy, nên tôi cũng vì hừ-nghị mà hứa hoá, thật

quả như lời ông nói. Đến sau hạn đồng-nghiệp của tôi là *An-hà nhật-báo ở Cánh-thor*, có đăng một bài trong kỳ số 121, ngày 19 Jun 1919 mà trích tôi việc ấy rất nặng lời. Nhưng tôi cũng cam tâm nín lặng mà giữ cho tròn lời hứa.

Đến nay trong hai Diên-thuyết của tôi, thì tôi phải trả ra cho rõ ràng bằng cứ, cho đồng-báo tôi biết được những đũa người khác khi mình, đừng phải chỉ ra chen chúc buôn bán với đời; tưởng không phải lỗi. Huống khi lời tôi thường dùng mà đối đãi với mấy chủ khách lý-lạc ở trong các tiệm buôn của người Tàu đó mà thôi. Là vì mỗi khi đến-bà con-gái Annam đến tiệm mà mua đồ, thì mấy chủ khách trong tiệm thấy người ta là đến-bà con-gái quê-mùa, một mình tới tiệm mua đồ thì khi bặt, không kiên luật-phép, không giữ lễ-nghĩa, chọc ghẹo khêu mồi, hỗn tạp luân-thường, làm cho mất phép lịch-sự chung của nhân-quần xã-hội. Đường ấy thì đến-bà con-gái họ thẹn thứa, nên tức mình mà phải mắng chửi cho họ đi. Mà mắng vậy lại không đúng sao? Tôi tưởng mấy ông mà thấy-bọn không liêm-sĩ ấy nó làm cho nhục quốc-thê của người Tàu như vậy thì mấy ông cũng tức giận mà đánh nữa, chứ chẳng phải mắng vậy mà thôi đâu.

Khoản thứ 6. — Đã biết người Tàu tôi đây là khách, người Nam ở đây là chủ, ấy là lẽ tự nhiên; nhưng mà trong việc mua bán thì người Nam thường bị người Tàu thì húng mà làm loe yếm chế luân, trong hai Diên-thuyết của tôi đã truan đi bằng cứ rồi, chẳng cần nói nữa. Bởi thấy người Tàu mạnh thế trong nghề buôn bán, nên tôi e cho một ngày kia mà phải phân chủ vi khách, nên tôi vi chừ-vụ mà khuyến rừ đồng-báo tôi, mong nã tranh thương mà thâu hồi chút đỉnh mới lợi-quyền vậy thôi, chứ có chi rõ ràng mà ông lại cường biện rằng người Nam thấy người Tàu đến xứ này làm ăn buôn bán đều là bọn trung-hậu thiệt thà, (mà *đều thiệt thà hơn Lữ-bất-Vi đời Tần*)

(4) nên xum nhau mà khi đó. — Khéo thì thời, lời đặt để như ông vậy mới đáng gọi là đại-gia văn-cương đó. Trong thế ông muốn để cái thương-quyền tại đất Nam-kỳ này cho một tay dân Tàu tung hoành chiếm đoạt luôn mãi cho đến cả ngàn năm hay sao, nên nay ông thấy tôi khuyến rừ đồng-báo tôi ra tranh thương với bà con ông rồi ông sợ mất mới lợi-quyền, nên ông phao vu cho tôi rằng bày đều đặt chuyện làm rối lòng dân, mà kêu nài cùng Chánh-phủ Đại-Pháp và các đảng minh-đệ đang ngự tại đất này. Thiệt cái tôi tham của ông lớn thì thôi đã!

Huống chi Chánh-phủ Đại-Pháp là đồng rất công-bình, đã động tác thiệt tình, bà

(1) Lữ-bất-Vi đời Tần đến Tàu, và là một tay buôn, bán xỏ quyết chiếm đoạt lực như.

chàng biết cái thương-quyền tại xứ này người Tàu đã lấn lướt người Nam mà chốn sạch rồi sao, mà ông phải kêu nài cho một vậy?

Khoản thứ 7. — Annam Thương-cước công-ti quyết định ăn hành hai Diên-thuyết của tôi mà phát ra cho các tỉnh đó, là có ý hoãn tĩnh đồng-báo của tôi tranh đua buôn bán vậy thôi, chứ có chi mà gọi là kết oán gây thù, mà ông phao vu cho tôi làm vậy? Thiệt tôi biết ý ông rồi. Chẳng qua là ông muốn cho người Annam đứng lo buôn bán mà để cho dân Tàu tự do, mới mình một chợ, được lượn tiền cho nặng túi mà chờ về Tàu để chi, chứ 7 khoản lịch-trần của ông đây, chẳng có một câu nào cho chánh-đáng cả.

Rốt hết ông lại khuyến những người Tàu buôn bán ở đây, tự hậu phải lý lẽ mào mà tiếp đãi người Nam; nếu vậy thì ông đã chẳng biết người Tàu ngu tại xứ này tự thuở đến nay đã nghìn ngang vô lẽ xắt lạo với người Annam là thế nào rồi, chẳng còn nghi ngờ chi nữa; nên ông mới khuyến nhà đồng-báo của ông như vậy-chớ. Vậy mà ông còn cường cường tự mà biện giải nữa sao?

Nói thì nói vậy chứ lúc này vận-hội đời xây, Tạo-vật chẳng muốn cho người Tàu áp chế người Nam trong đất thương-trương này nữa. Cho nên cái lời ông nói rằng Tàu với Annam thù nay là tình huynh-đệ; vậy thì huynh-đệ tôi cũng nhìn là huynh-đệ, còn tranh thương cả cứ việc tranh thương; đầu cho ông có dụng cái ngời bịt bèn như Trần-Lâm (4) cái lưỡi ngươn như Tô-Từ (2) đi nữa thì cũng đã muộn rồi; xin chớ phí tận tâm cơ mà lau thân tiền r.

Luân dịp này tôi cũng xin khuyến đồng-báo ta anh em lớn nhỏ, chớ thấy vậy mà làm; đó là qui-kẻ của họ đưng hừn cùn mưu mà rút rĩa cho họ mệt mỏi hết thật ta thêm nữa đó.

(1) Trần-Lâm đi đời Tam-quốc, vẫn-chương bên như gươm, làm hội hiệp Thi-Thảo sự-thất kinh, dang nhưt đầu mà phải mất.
(2) Tô-Từ là Tô-Tân đời chiến-quốc, nghệ du-thuyết rất tài.

Nếu nay là bị bước tới được bước nào thì phải giữ cho chắc bước này, rằng đắc nhau làm hồ mà bước riết cho tôi cũng, nữa chớ nghe chi lời phỉnh gạt mà dụ dụ sụt s; ấy là kẻ ngọt mật chết ruồi; xin chớ làm chước quí.

Nếu anh em thấy vậy mà làm, thì họ lại át thị ta là phường con nít, để gạt để giở, để thị để khỉ, thì cái nhục ấy đau cho muốn biến thân sống cũng khổ rĩa cho được sạch.

Nhưng vậy mà anh em ta cũng nên khuyến bảo lấy nhau, cứ giữ một lòng yên tĩnh, lo hùn hiệp bán buôn, hùn hùn sản xuất; mĩa chớ nóng nảy mà kết oán gây thù, đánh đập rầy rà làm đều gây phiền tâm cho mào động địa phương mà ngăn trở cái bước đường tiến hóa của ta. Nếu ta muốn khai-chiến với Kiến-thương, thì ta phải lập tiệm to quán nhỏ chợ, chợ; ta hùn hiệp nhau mà lập ra chỗ được nhà máy, hàng bạc, hàng Tàu, ấy là khí giới của ta đó. Được như vậy thì Chánh-phủ Đại-Pháp cũng vui lòng mà coi cho một đoàn con nuôi rất trung-tin này, xum xít nhau nấp dưới bóng cờ tam-tắc thâu phục thương-quyền mà làm cho về vang quốc-thê.

Thần chú, thần chú.
NGUYỄN-CHÍNH-S

Mit lòng trước, được lòng sau.

Kính lời cùng lực châu chư quân-vũ được rõ. Lúc này là lúc bốn báo chúng tôi nhơn mào lên có đồng về việc tranh thương nên không rành được mà việc thơ nhắc nhờ các ông về tiền nhứt-báo, vì phần đồng, đến nay là tháng Septembre rồi mà có nhiều ông còn chưa chịu đóng tiền. Như vậy thì bốn-báo có thể nào mà duy trì cho bền vững được.

Nếu nay là bị bước tới được bước nào thì phải giữ cho chắc bước này, rằng đắc nhau làm hồ mà bước riết cho tôi cũng, nữa chớ nghe chi lời phỉnh gạt mà dụ dụ sụt s; ấy là kẻ ngọt mật chết ruồi; xin chớ làm chước quí.

Đông-bào đừng có quên ba chữ A-nàm-chầy nghệ!

Vậy thì thà là MÍT LÒNG TRƯỚC MÀ ĐƯỢC LÒNG SAU; nên kể từ ngày này bốn-báo đợ như định quyết không bán chịu cho ai nữa hết, nên những ông nào bốn báo đã đóng tiền mà cùng chưa chịu đóng tiền, bán trong 2 tuần nếu mà không đóng thì bốn báo sẽ bỏi s.

Nếu ông nào có lòng hạ-cô, muốn mua *Nông-Cô* mà xem thì xin hãy mua mandat gửi luôn số bạc 5000 theo thơ cho luôn cuộc. Nếu ông nào muốn mua mà không có gửi tiền, thì bao nhiêu thơ ấy bốn-báo chẳng hề biết tới.

Thà là mít lòng trước mà được lòng sau, xin chớ ông thừ lồi.

N. C. M. Đ.

HỘI-ĐỒNG QUẢN-HẠT

Trong tuần trước Bốn-báo chúng tôi có cho các ông hay rằng, Hội-đồng QUẢN-HẠT sẽ nhóm lệ thường nhâm ngày 3 Octobre này, nay Chánh-Phủ lại cho hay rằng: Ngày nhóm ấy sẽ đình lại, đời qua ngày thứ sáu nhâm 17 Octobre 1919.

N. C. M. Đ.

Ài muốn học?

Có một bà Đám còn tơ, có hàng cấp, dạy tiếng Langsa, dạy hát và dạy đờn.
Xin hãy do nơi nhà Madame Bardou 80 bis, rue Eryaud des Vergnes mà thương nghị.

GIẤY HIỆU LE NIL LA GIẤY TINH-ANH THƯƠNG HẠNG

Thương tranh cuộc

Từ đây Bản-báo chúng tôi cứ để cái đề-mục Thương-tranh cuộc này luôn, hề nghe tin đống-bào ta tấn bộ chút nào, bọn họ thôi bộ chút nào, cùng những mưu thế của họ làm sao; hoặc nghe đâu có hàng hóa chi, thì đăng báo liên cho đống-bào trong lục-châu thương tác.

Bản-báo cũng xin cùng lục-châu các đưng nhiệt thành, nếu ai nghe thấy điều chi về cuộc tranh-thương này xảy ra trong xứ, xin cho Bản-báo hay liền, thì Bản-báo sẽ hoang nghinh mà ăn hành cho đống-bào ta trong lục-châu rõ biết.

TA TÂN ĐỒ

Tại SAIGON người Annam mới nổi lên được một thói heo nữa là bai. Chưa đủ đâu, bây rắng lập thêm 5, 7 thói nữa mới đủ cho Annam ta dùng.

Thầy Võ-thành-Bô mới lập một tiệm tại đường Amiral Dupré số 47 để sửa tà sật và các thứ máy móc có sẵn thợ rèn, thợ sắc và thợ nguội đủ hết để sửa đồ kĩ và khéo lon khách-trú.

Tiệm Đoàn-thê-Hiệp ở tại đường Paul Blanchy số 162 Tân-dịnh bán đồ Tap-hóa, đủ các thứ món cần dùng, người Annam hãy đến đó giúp nhau thì phải hơn.

Đó! Annam Thầy Chư? tại phố của M. Nghiệp có ba người là Ng.-v-Giác, Van-châu-Quý và Ng.-vân-Hiếu có lập một tiệm Tap-Hóa nhỏ Đường Colonel Grimaud số 49 Hiệu là Qui-khư-Hiệp có bán đồ để và Café cho Annam dùng theo phố của M. Nghiệp, mà tránh với một tiệm

khách-trú nagan đó. Hay xin mấy Thầy mấy cô ở phố của M. Nghiệp xóm lợi cho đống mà giúp cho Annam mau tàn bộ.

Tại nhà in-Commerciale nào thầy nào thợ đều thế tám với nhau năm nay không thêm ăn bánh Trung-thu của chộc nữa. Ấy mới phải là Annam da.

Tiệm cà-phe đường Bô-hưu-Vi số 52 có trữ đủ thứ café, sữa bò, đường, bột, Thuốc Tây v.v...

Tại chợ Thị-nghê Annam bần nhau lập tiệm tạp hóa và cà-phe đủ thứ, Annam tới mua đặc lắm. Tại đó không có cái nê sấu-kro với con rầy, cho nên Annam để làm ăn lắm.

Tại CHOLON nay đã nổi lên được 5 thói thịt heo của người Annam rồi mà cũng không đủ bán.

Tại tiệm M. Huỳnh-trí-Phú chẳng những là sấm đủ đồ Âm-công các ốc khéo nhất hơn hết mà thôi, nay người lại lập thêm một cuộc để thêu thùa hoành, trường,

liên, dổi, đồ dùng về việc quan hôn tan lễ. Trong nhà thợ Bê có, thợ Nam có đều là tay thiện nghệ khéo léo vô cùng; từ đây Annam ta có muốn đặt đồ mà đi đám cưới hoặc đám ma thì khỏi chịu lon khách-trú nữa rồi.

Tại Govap ông Trương-vân-Ngân là Hội-đồng quản-lạt Giadinh, đã lập một hãng Trà Annam, ướp chế cũng như Trà Tàu vậy. Đến ngày 3 Octobre này thì khai trương, lục-châu quản-tử ai không dùng Trà Tàu nữa hoặc mua về bán lại, hoặc mua mà uống thì xin có gửi thơ cho Ngãi.

Có một tiệm của người Annam mới lập tại chợ Gò-vấp, bán đủ gạo chi và nước mắm cho Annam ta dùng cũng có bán thịt heo nữa. Hôm chiếu chúa nhật, 28 Septembre 1949 có bày lễ khai trương. Tuy chất chội hẹp hòi mà máy ông mấy tiệm ý đồng quá. Mấy bữa rày Annam tới mua cũng đống lung mỗi ngày bán trên 70 \$00.

Tại Bà-chiêu có làng quan Thương-công linh lắm. Bà tánh ai có việc giống đến đó mà cầu khẩn vài vãng. Vì vậy

Thuốc hút
hiệu
CÀ-LÔP

Là một thứ người ta ưa dùng hơn và hay hỏi mua thường lắm.

(TRÁI ĐẢI)

Có một mình hãng DENIS FRÈRES có trữ mà thôi.

Ráng mà buôn bán làm ăn, đừng để họ đem đống bạc của ta về Tàu; bớ anh em!

nên khách-trú họ đấu giá với nhau mà dành chức ông Từ, đăng bán nhan đến và vãng bạc, vì ai tới đó vãng vài vãng chi, cũng phải mua nhan đến vãng bạc của ông Từ, nhờ vậy mà ông Từ này cũng đủ làm giàu.

Hôm rày Annam tuyệt giao với Khích-trú; nên hề có đến làng quan Thương mà vãng vài đếu chi, thì cứ vài lạy không rồi về, chớ không mua vãng bạc và nhan đến của ông Từ chộc ý nữa.

Đầy chộc ông Từ này làm ăn không đặng chi cho khỏi đồ quau mà chưởi thề.

Vậy bôn-báo xin khuyên ông Từ, nếu nghề này làm ăn không được thì đi làm nghề khác nghề. Chớ Bộ-hạ của quan Thương linh lắm da, nếu bắt từ mà chưởi thề: Tiểu na mà A-nam-cháy thì át các ông họ vật sật máu chết da, giữ hồn lạy, bôn-báo nói giùm cho mà làm phước đó.

Tại Thủ-đức ông Hội-đồng Giải mới lập một tiệm bán đồ đồ tap-hóa, đậu lửa, bánh dĩa, gạo và tấm cám, đặng để làm gương cho người trong buôn xứ, Ngãi cũng có ý lo lập một xưởng đồ làm-nhan, song kiếm không được thợ, vậy ai biết làm nhan, xin đến đó bàn tính với ngãi.

Tại Thủ-đức đã nổi lên được 2 thói thịt heo rồi, coi thế Annam ta nong trang trong nghề buôn bán tim. Duy tiếc có một đếu là ngày hương-chức làng xã tại là làng Linh-chiêu-dông nhem việc làng mà xã-trưởng, hương-lân và hương-hào lại sật mua cháo của chộc Hòa đem vào tại nhà Cộng-số mà ăn. Kỳ hòng!

Hương-chức còn vậy, rồi dân thế nào? Tại nghiệp cho lên-Trí-thần, không đi mua thì sợ hương-chức trên trước quê, mà đi mua cháo của chộc bưng về thì coi có ý xén lên, mắt có với đống-bào, tội nghiệp quá hờ!

Tại Chợ-Đệm làng Tân-Túc (cholon) hương-chức đang lo lập tiệm buôn bán, làng Tân-nhật cũng vậy, cũng nong trang về việc buôn bán làm. Ráng lạy các ông, ráng làm cho nên.

Tại chợ Bình-đông (cholon) thầy Bấy (chính một tiệm cà-phe bán nước cốt Bô Annam; cũng vui lòng giúp nhau, tới ừ nong đàng lẩn.

Tại Giadinh có cô Thông Mẫn, nhờ thầy Annam tại chợ Bà-chiêu và Bết-Tô lập tiệm cà-phe bán nước đã nhiều, song không có bánh mà bán; cô Thông sợ mấy người phải đi đem bánh của chộc mà họ cùe mới, nên ráng chịu nhọc và kêu thêm nhiều tạp thợ Annam khéo, làm nhiều thứ bánh rất ngon cho người gánh đi phát cho các tiệm Annam. Thiệt lúc này có nhiều người đến bà cũng có đặng nhiệt-thành biết lo làm cho quê-hương.

Người đờn-ông nào mà chộc có lương-tâm, cũng đàng hồ với cô phụ-nữ.

Tại Châu-độc ngày nay Annam ta nong nả việc bán-buôn làm. Phố của hội cắt cũng gần rồi; sẽ có chỗ cho Annam ta buôn bán. Tại đó lại có 4 đếu rất qui trọng hơn hết là hề ai muốn dùng đồ ngon của bầu thì phải đến mấy tiệm này: muốn ăn bánh mì, thì bánh mì của thầy Chiêu;

Muốn ăn thịt quai, thì thịt quay của thầy Hiên.

Muốn uống trà, thì nước của thầy Khôn.

Muốn may y phục, thì đến tiệm ông Tinh Thu.

Đó bôn tiệm danh tiếng tại Châu-độc da.

Tại Châu-thành Travinh hôm 1er Octobre này những trang thợ-giá và phú-bộ hào-gia có nhóm đại-hội, tính hiệp vốn 70.000 \$ đặng trữ đó mà bán sỉ cho các tiệm nhỏ trong bôn tỉnh.

Bôn-báo chộc cho qui hội mau được thành tựu mà giúp cho người Annam ta trong bôn tỉnh.

Tại chợ Huỳnh-thạch (Travinh) mới nổi lên một tiệm bán bánh, cơm, cháo, rừu và cà-phe, cũng có tiệm bán thịt heo của người Annam ta nữa.

Tại chợ Phương-Trà và chợ Nguyệt-làng (Travinh) cũng có Annam ta bán thịt heo rồi.

Chợ Phương-Trà thì có ông Hương cả Lung; chợ Nguyệt-Làng thì ông Nguyễn-thành-Phương; chợ Huỳnh-Thạch thì ông Lâm-quang-Thời; ba ông đều đưng sửa soạn để tổ đặng nói tiệm Tap-hóa mà bán cho Annam dùng.

Hương khi ba ông này mà khai trương thì nhà họ chợ kỳ át không còn cá-nhái nữa.

Ông Lu-vân-Vi là nghiệp-chủ ở Travinh, chỉ buôn bán đã 20 năm rồi; nay thấy đống-bào ta nong nả về nghiệp-thương-cổ; nên người đem hết đại-thành ra kêu hùn mà lập thêm hai tiệm lớn; một tiệm tại châu-thành và một tiệm tại làng Long-Thuận, lấy hiệu là Thuận-cổ-Việt, có gửi thơ cho bôn-báo xin mua số 10 số Nong-Cô-Minh-Đạm đặng phát cho thiên-hạ trong làng xem cho biết rõ thế-chiến mà nong trang nghề buôn bán; lại kêu tiền mượn in thêm 1 ngàn tờ Diên-thuyết của ông Nguyễn-chánh-Sắt, đặng phát ra cho dân trong bôn tỉnh xem. Bôn-báo chúng tôi rất kính phục tác đả nhiệt-thành của ông Lu-vân-Vi và qui-hội Thuận-cổ-Việt.

Tại Mỹ-tho có cô Thông Đến đã đưng bội chuỗi làm nhiều thứ bánh rất ngon, có lại chịu khổ mà bày biện cách làm bội chuỗi và cách đưng bội chuỗi mà làm bánh thế nào, kỳ sau bôn-báo sẽ đăng bài ấy cho khán-quan xem. Thiệt đờn-bà mà có đả nhiệt-thành như vậy, đáng kính đáng khen, còn mấy cậu đờn-ông mà đả chẳng lo giúp ích cho đời, lại còn đàng làm con sấu mà phá cho rầu nơi canh nĩa, thì cũng nên đưng đũa cũng, gấp nỏ mà quán phết cho rồi, để chi chẳng ráng cho chặt đất na.

Tại chợ Hóc-Môn thì bộ Bô-hưu-Sáu mới lập thêm một thói thịt bò và một thói thịt heo. — M. Nguyễn-thái-Trú thì Dépôt Rừu. — M. Nguyễn-vân-Nhuận thì lập tiệm Tap-hóa. — Côn M. Trần-vân-Sê thì tiệm cà-phe bán một, mà Annam cũng tới giúp cho cuộc buôn bán Annam mà thôi. Không chơi với khách nữa.

Làm thế nào cho dân ta được tăng số thêm, đừng để họ đem cháu ngoại của ta về Tàu hết đi; bớ anh em!

HỌ THỜI BỘ

Tại Gò Vấp có một tiệm khách-trú buôn bán rất lớn, nay không ai tới nữa; thế chịu không nổi, nên đã đóng cửa rồi.

Tại chợ Huyện-Thạnh (Travinh) có 2 quán cháo và 2 lò thịt của chệch đã dẹp mất rồi.

Tại chợ Phương-trà (Travinh) có 3 lò thịt của chệch, nay cũng qui y đầu phạt rồi, không còn sát sanh nữa.

Tại Thị-nghê có 2 tiệm Phương-hóa của chệch đã kêu Annam mà bán lại đáng có kỳ tở lộ.

MUỖ THÈ CỦA HỌ

Chúng ta mới khởi sự buôn bán chút đỉnh, chớ là có đến đời chi mà lung lay tới mấy tàu-khẩu của khách-trú được. Vậy mà họ đã trở nghề màu-thuần, dáo nhau đến thua với mấy hàng buôn Langsa rằng bị chúng ta tuyệt giao với họ, nên họ buôn bán không được, không có tiền mà trả cho các hàng. Làm cho các hàng sanh lo, phải hiệp với Phòng-thương-mãi đều thưa cùng quan Nguyễn-soái Nam-kỳ. Nền quan Nguyễn-soái Nam-kỳ đã có làm tờ châu-trị mà cho ai này bày rãng trong việc cạnh tranh thương mại thì Chánh-phủ chẳng có ngăn cấm chi ai, song phải giữ luật phép và yên tâm mà buôn bán làm ăn, chớ chẳng nên làm sự rợ rãng ép ưỡng đánh đập mà làm cho náo động địa-phương. Thì Chánh-phủ phải lấy quyền mà sửa phạt.

Cuộc làm chay của khách-trú tại Bạch-cát (Bình-Đông) mà bán-báo đã có thuật rõ hôm kỳ rồi đó, song còn sót một chuyện rất vai, nay bán-báo xin nói thêm cho đủ.

Nguyên hôm làm chay đó lại có ông Bôn lên đồng (cái đồng là người Phước-kiên) bắt lỗi sao làm chay ấy không có cáo với hoàng-thiên hậu-thế, cho nên Ngọc-hoàng không hiểu chệch ở dưới thế.

Lửa của ta làm ruộng cực nhọc mà mỗi năm khách-trú thu lợi về Tàu hơn mấy triệu bạc, ừc quá bố anh em!

gian muốn làm cái gì. Vì vậy mà không có Thánh thần nào dám xuống mà chứng chiếu cho.

Còn hát-hội hát mà không làm lễ gian-gian qua-quyết gì đó, ông Bôn cũng báo lỗi.

Khi cúng thì không ai vái lạy, ông Bôn cũng quở nữa. Té ra đám làm chay này có phước cũng không thì không rõ, chớ họ chọc giếm thêm cho ông Bôn của họ thì có. Ngộ quá hơ!

Vì nước Langsa Vì dân Annam

Tiệm hiệu THAI BÌNH của người Annam lập tại Saigon, ngan nhà giầy Saigon Myho đường COLONEL BOUTONNET, môn hải số 436, đã ba năm nay, có trữ bán sỉ và bán lẻ những sản nhò, xuyến, lảnh (Soieric) Thước tay đủ thứ và đồ tạp dụng Langsa như bánh kẹo, cá hộp và rượu tây đủ thứ (Epicerie). Rao trong Lốp-châu như Annam tại buôn lập tiệm bán hàng, rượu tây hay là tiệm bán đồ Epicerie mà tranh thương cùng chệch, thì viết thơ cho tiệm này mà thương nghị.

GIÁ BÁN RẺ LẸM P. S. Tiệm này chịu lãnh mua giùm các thứ hàng hóa khác bất kỳ là vật chi, cứ theo facture tính thêm 3%, hay là ít hơn, tùy theo nhiều ít hay là không tính tiền huê-hồng ấy, miệng là giúp người Annam được thì rất vui lòng.

MAI-VĂN-LƯC

HÃY HỜI THỨ ĐÓNG HỒ "OMEGA" Mà mua ấy là thứ tốt hơn hết CỎ LẸM CỎ KIỂU: Bàng vàng, bàng bạc và bàng các loài kim L. CAFFORT Ở tại đường CATHAY SAIGON có bán mà thôi.

Annam Thương-cuộc Công-ti tại Hóc-môn

Hôm đêm thứ bảy tuần rồi nhằm ngày 27 Septembre 1919, những hàng thức-giá tại quận Hóc-môn có nhóm nhau lại rất đông đặng kêu hòa mà lập cuộc tranh-thương. Vì có được thơ mời cho nên bán-báo cũng bắt là ông Nguyễn-chánh-Sát phải thay mặt cho Hội Thương-cuộc Saigon, hiệp với các vị Thương-gia ngồi xe hơi lên Hóc-môn mà dự hội.

Đêm ấy tại chợ Hóc-môn có ban hát của cô bà Nguyễn hát tuồng Lý-Thiên; nhắc tích Lý-Thiên lúc này thì Tàu mới qua thì nghèo khổ, nhờ một ông Thương-lão Annam giàu có, gả con gái và bù của cho nó buôn bán làm ăn ít năm trở nên giàu có, lại sanh được một đứa con trai. Cha mẹ vợ nó sau trở ra nghèo, đến qua tạm của nó thì nó nạt nộ đuổi xua. Rồi đó nó lại gạt vợ nó mà lột hết đồ nữ-trang bán hết để con về Tàu, cưới vợ Xâm đặc qua rồi lại đuổi quách vợ Annam đi. Sau vì cuộc Annam tuyệt giao với khách-trú, lập tiệm bán buôn với nhau. Nó buôn bán ế ẩm nên giận mà làm thơ rởi nhục mà Annam v.v.

Vừa hạ lớp tuần Lý-Thiên rồi thì kèn trống lặng êm, ông giáo Kinh thì mới cho Hội Hóc-môn lên đờng đưa Diên-đăng mà đọc một bài Diên-thuyết như vậy:

CÁC ÔNG, Tôi thay mặt cho ban Tạm thời hội-vien và phần riêng của tôi ra giữa đây đặng tỏ đôi lời cảm tạ chư ông chẳng nề nhọc nhãng từ tỵ đến cđi đờn quê mùa này làm cho kỳ hội của chúng tôi rất nên vinh diệu. Tôi hết lòng khâm phục chư vị Chủ-bút quốc-âm nhựt-báo không ngại hao trí môn hơi ra công có động khuyến khích bạn đồng-bang ta ra chôn thương trường; vì vậy nên chưa đầy 2 tháng mà trong lục châu nhiều nơi đã lo hòa tu-bồn cùng nhau mà lập cuộc thương mại. Ấy cũng nhờ nhà nước Đại-Pháp rất khoan hồng đại độ đem giống vang minh mà rải khắp trong cõi Đông-Dương, nên ngày nay chúng ta mới đặng đứng dưới bóng

cờ tam sắc mà khai cuộc thương chiến rất nên kịch liệt này.

Chúng tôi nghĩ vì tài sơ trí siêng không đủ sức mà lo cho kwam cái trách-nhiệm này, nên chúng tôi đã bàn tính cùng ông Nguyễn-phú-Khai, Hội-Trưởng Annam Thương-cuộc Công-ti tại Saigon mà xin ngài nhận chức đại hội thương-mại của chúng tôi đây là hội nhánh của ngài, thì ngài đi vui lòng hứa nạp; đặng vậy thì có lo gì mà không kết quả.

Bạn đồng-bang ta nhiều người còn hồ nghi rằng người Annam không làm đặng việc gì. Tôi xin giải sự nghi ấy như vậy: Lúc nào thì Annam không làm gì đặng chớ lúc này Annam đã gọi nhân-vân-hóa của thầy Đại-Pháp hứa sáu chục năm rồi, có lý nào lại thua mà tên chệch hay sao? Lời ừc thương nói: « Một cây làm chẳng nên non, nhiều cây gum lại nên hòn núi cao ». Nếu chuyên cái một người làm không nổi, thì kêu năm bảy người. Năm bảy người làm không nổi thì rủ năm bảy chục người đồng tâm hiệp lực sao lại hùn không đặng. Việc gì minh bạch làm, mà sợ làm không đặng thì biết bao giờ làm cho nên việc. Phàm làm việc chi thì cũng phải gan công hết cái thì mới biết đặng hay không chớ.

Bạn đồng-bang ta mắng sợ làm không đặng nên tỏ bao giờ cho tôi hay-giờ, cứ từ lần lần theo việc ruộng rẫy còn việc kỹ nghệ công thương thì bỏ cho một tay khách-trú tóm thâu; nhữc vậy nên chúng nó mặt tình mua thép bán cao, mới đặng làm giàu làm có, sấm nhà ngạn đây đọc ruộng đất mình mông, trên bờ thì xe ngựa xe hơi dưới sông thì ghe chài tàu khơi, lớp thì xe ô-xi bên này lớp thì đem về tổ-Quốc mà nuôi cha mẹ vợ con. Phải giàu có mà cảm ơn Annam sao. Không đàng, hề chúng nó giàu có chừng nào lại càng khi thì người Annam chúng ấy, coi thiên-hạ như không. Hãy xem Hoa-kieu nhựt báo, chệch thị Annam là đầu tư còn chệch Lý-Thiên giới thơ cho các nhà soạn báo quốc âm mà nhực mà Annam là dân man rì mọt rợ, nam man từ, nghe nói là ừc đầu cho rợ có sát đả nhưng còn biết giần thay huân chỉ bực thức-già mà biểu phuôi pha sao đặng với tôi, vậy thì các ông cũng giận lắm chớ;

nhưng mà giận có hai cách giận: Giận mà ăn quả lợi nước, giận mà thù hồi quyền lợi cho quê-hương thì nên giận. Chớ giận mà huyết khí chỉ nộ, làm cho rối loạn lòng dân mà sanh ra đều bất tiện thì ừc chệch nó khi ta, cái giận ấy tôi xin dờng.

Kia chúng ta hãy coi tại chợ Long-Xuyến về Chầu-Độc, trẻ nhỏ chơi ngoài chợ hề là người Annam mua vật gì của chệch thì chúng nó xua tay vỗ tay cười trở mà mua đồ của Annam, còn bọn đạo tỵ thì thế tâm không thêm khiên thây mà chệch nữa; ừc mới thật là dân khí của Annam đó, ừc là sắp hải đồng và người bực ừc mà còn biết cái tục đồng-bào thay, huông chi là bực thông minh trí tuệ thì phải tình thế nào mà rợ cho sạch 3 chữ nam man từ chứ không lẽ làm nhiều mà muốn rợ ba chữ ừc đồng-bang ta hãy hùn hiệp cùng nhau mà lập tiệm thương mại cho nhiều, rồi Annam ta cứ từ lui mua bán cùng nhau đờng thêm mua bán với chệch; ừc là thuộc rửa sạch 3 chữ nam man từ đó; ngày nay cơ hội đã đến rồi, đồng-bào ta chớ khà đần đã phải tập tâm tận lực phải tập đại thương nhậy tới thương trường, ngò hầu đoạt thâu các lợi quyền này là lợi quyền của ta, ta có phép vừ lại ai mà ngăn cản.

Rồi hết tài tài các ông hiệp ý cùng tôi để chúng tôi Đại-Pháp bảo hộ sự nghiệp của ta và chức cho Nam-kỳ thương trường đại phát.

Ông Giáo Kinh vừa dứt lời thì ông Nguyễn-chánh-Sát bước ra thay mặt cho Annam Thương-cuộc Saigon mà đọc một bài Diên-thuyết như vậy:

CÁC ÔNG, CÁC HÀ, ANH EM LỚN NHỎ,

Tôi lấy lòng vinh hạnh mà được đến chung vui với các ông hôm nay đây là mừng cuộc đoàn-thức dân-tộc Việt-Nam tại quận Hóc-môn này rất đay đả khấn khính nhau mà lo đều cho g-i-h

Nhưng tiếc vì ông Nguyễn-phú-Khai là chánh Hội-trưởng Annam Thương-cuộc của chúng tôi, vì qui định bất an, mà không đi được, cho nên tôi đây là Phó-Hội-trưởng phải thay mặt cho ngài để thay hội diện với các ông; vậy xin các ông cho tôi mới thép một đôi lời mà tỏ tâm nhiệt-thành của tôi, kẻo chẳng mấy khi gặp được cái cơ-hội nào may mắn như hôm nay đây mà thể lộ với các ông một lời cho vừa cái tổ nguyện của tôi.

Quả như lời của ông giáo Kinh mà quá khen anh em trong bọn viết Báo chúng tôi bài này đó, thì chúng tôi đầu đám tay xưng.

Nghĩ vì chúng tôi là người soạn Báo, ừc là chớ ai mắt của dân, thì phần cổ-động là phần chúng tôi nông lo gánh vác, nên chúng tôi phải tận tâm tận lực mà làm cho hoàn toàn cái chức-vụ vậy thôi; chớ t-o-g việc tranh thương này mà nên cùng chúng nên thì cũng nhờ nơi sức các ông, các ông phải giúp và các nhà tư-bản, chớ chúng tôi đầu đám tay công mà chịu những lời các ông quá tặng ừc.

CÁC ÔNG, Hiện nay chúng ta đang đứng đứu vòng cạnh tranh rất nên kịch liệt này, là buổi nam thông yểu thua, khôn sống lòng thạc. Những kẻ có nhiệt-tâm vì dân vì nước, ai là người không xót dạ đau lòng, thấu thức giấc mộng, trừ tình nghĩ suy, tìm tòi kiểm chứng, lo lẫn mà bảo toàn quyền-lợi cho quê-hương.

Bởi đó cho nên bên Âu bên Mỹ, dân-tộc nước nào cũng hào môn tâm huyết, phải hết non-cân, lăn lóc chen chúc nhau đứu đám thương-trường ta tranh ưu tranh lợi; duy có dân-tộc ta đây bày chầy kẻ thì màng lo xam xuối bên đường số hoạn, người thì mắc lo nông mà bên phía ruộng nương, mà bỏ luôn đám thương-trường cho trọn về tay khách-trú.

Bởi đó cho nên khách-trú qua cư ngụ xứ này họ dóm về trong đám thương-trường, được như miếng ruộng bỏ hoang, mức sức họ giọc ngang, chẳng kiến để ai cả.

Cửa-long-giang là một con sông dài hơn muôn dặm, trời sấm sần cho ta mà ta không biết hưởng; để cho tàu khách-trú chạy lên, thâu hết mới lợi của ta, ừc lắm bố anh em!

Ôi thôi, đấng mà ngó mông khắp trong sâu thẳm, từ nơi thiên-thị cho đến rày què, nào là tiệm to quán nhỏ, nào là nhà máy hàng táu, họ như của Nam-Việt mà làm giàu, rồi họ lại trở mà khi Anam ta là phường ăn trộm. Ôi! Biết bao là khinh bỉ, mà chúng ta cũng vô khả nại há! Bởi đó mà họ bán buôn dung dị, lập thành cơ sở vững chặc như giấy núi Thất-Sơn.

Đã vậy mà bây chầy chúng ta lại đi biết thương nhau, mà ai này ở, việc ai này lo, riêng nhau từ khóm, dường như cắt hẳn với đời; không keo, không nướ, đầu ai có sức có tài, có làm gom cho ăn đi nữa cơ sở gì nhỏ mà làm cho đình dập nhau lại được.

Vì vậy mà sức yếu thế cô, không có thời nào mà nhen nhóm cho ra cái cơ sở vững bền mà cạnh tranh với khách-trú cho nổi được.

Nói cho thật, trời sao chực năm dư, chúng ta đã đượm nhuần gió Mỹ mưa Âu, lại cũng như có sóng cạnh tranh bủa giây, chướng ngại-báo kền rền, nên mới có một ít người động niệm đi thương, nong nã ra đượm nghiệp đình thương, nhưng tiếc vì người nước ta tánh chưa quen kết giải liên đoàn, bởi độc lực nên cũng khó mà duy trì cho bền vững. (vở tay).

Khách-trú nó hơn lây đó mà khi bạc ta, lường gạt ta, trong việc bán bu n một mỗi nó cũng lần lược ta, không kiên không vị, là vì nó vẫn khi ta không biết bán buôn, phần thì cái cang lợi nó năm đã chặc khur, một mình một chợ, cho nên dẫu nó có bán hủi thế nào thì ta cũng phải chịu lỗ mà bán buôn với nó, chứ biết đi đâu bán gì? Tôi nghiệp không! hể thua chur? Xứ sở của mình, đất nước của mình, họ tới đây tá ngụ với mình, mà họ lại có quyền làm chủ xứ mình, còn mình thì phải trở ra như người khách-lạ, tró biết đường nào lâu lâu lòng xót đả biết đường nào! (Nói tới đây ai này cũng động lòng).

Tôi xin thuật một việc này cho các ông nghe mà thêm nghĩ việc đời. Một ngày kia tôi vô Chợ-Lớn mà thăm anh em, tôi có gặp thằng con trai của tôi mới có 9

tuổi theo tôi, hai cha con đương ngồi trên xe, đi ngang lối đường Paris tục danh là cột đèn năm năm, thình lình thảng cơn 'ôi vùng hỏi tôi rằng: « Nè Ba, chừ này là xứ của chệc s-o vậy Ba? » Tôi hỏi lại nó: « Sao con hắt chừ này của chệc? » — Vậy chừ Ba không thấy sao? Này giờ tôi không thấy một người Annam nào hết, tình là chệc hết thấy. » Tôi nghe nó nói vậy nên cũng cảm động trong lòng, xem trước nhâm sau dường như tôi đương đi chơi bên Hương-côn Xăng-xen chi đó vậy. Đó, anh em nghĩ lại mà coi, chẳng phải là một đứa con trẻ xứ ta mà tưởng vậy đâu, tôi dám chắc rằng người lớn của ngoại-quốc mới đến xứ này mà đi vào Chợ-Lớn, có khi các ông cũng tưởng lầm rằng là xứ của chệc vậy mà! (vở tay).

Tôi lại xin nói một điều này cho tất lý cho các ông nghe, những người Annam nào lúc mới lọt lòng, mà rũi phải phiên lư qua ở bên Xiêm hoặc bên Miên-Điền, thì mới không hay không biết những việc khách-trú nó bí bạc ta, khi nhực ta mà thôi, chớ người Annam nào mà sanh tại đất này, tưởng cũng tại đất này thì e ai mà không rõ?

Mới đây trong hải Diên-thuyết của tôi nói đũa hội Annam Thương-cước Công-ti trong buổi nhóm đại-hội tại Saigon, nhằm đêm 30 Aout 1919 này, trong ấy tôi đã thuật rõ hết những việc khách-trú thì hùn và hùn hủi lần lược sĩ nhực chúng ta; hải Diên-thuyết ấy đã có ăn hành trong các Báo quốc-ngữ Saigon và hội Annam Thương-cước Công-ti Saigon cũng có in giêng ra hơn mấy muôn tờ mà rải công sâu thẳm, tưởng khi các ông cũng đã duyệt tất rồi.

Nay tôi xin lấy cái hiện trạng lúc này mà giải rõ ra đây cho các ông anh em chiêm nghiệm. Bây lâu nay khách-trú họ cũng thường khi lưc ta biết là ngân nào, các báo kền kêu cũng đủ rất, cỡ môn hơi, mà cũng không ai rứt rứt, cứ lấy em nhìn nhực mà chịu lý; có chi mà nay lại vì có một ai-ên cà-phe, nó tăng giá lên có một đồng xu nhỏ, mà Việt-Nam dân khi lại phừng lên, ông lung như lửa đây; các Báo quốc-

ngữ vừa mới đề xướng chưa được mấy ngày mà sáu châu hướng ứng, bẻ nhau một lược, van chằng, nhứt tâm, phình bụng vô tay, quyết tuyệt hằng việc bán buôn với khách-trú; nào là tiệm to, quán nhỏ, nào là lập hội kêu hùn, trong hai mươi hàng tinh nổi lên một lược đường như ngon nước thủy triều. Như vậy thì chẳng phải là thiên-y sao?

Nhưng vậy, có trời mà cũng có ta, vậy thì ta phải lường theo cái vai-hội này mà xung xang hăm hể kéo róc nhau lên nên tấn hóa cho sớm đi nào! (vở tay)

Các ông,

Hôm rày tại Saigon mà tôi nghe bán gánh như là mì, hoành-trư, Lạc-xá, hủ-tiêu, cà-nem và đi giày ngoài chợ, là nghề thú vị không ai mang tới, nay muốn tranh thương với khách-trú, thì cái công-cố của họ đã chặc khur như cây tông cây bả đã trọt mà mười đời rồi, thật cũng khó mà lung lay cho nổi trong một buổi được; nên phải lo suốt từ là bẻ từ nhánh, lần lần một ít năm cho ta có đủ sức mạnh, rồi chừng ấy ta sẽ hể nhau mà dáo rề bưng gộc họ mới nổi được.

Đổi nghĩ vậy cho nên hội Annam Thương-cước của chúng tôi phải lập thể treo thương-mã đực lông đàn, hể ai lập một gánh mì thì được thương 20 đồng, còn những hủ-tiêu, Lạc-xá và van này được thương 15 đồng mỗi gánh. Tại Hóc-môn đây tôi tưởng các ông cũng nên làm theo cái qui-cũ của hội Saigon vậy, song sợ bởi số tiền thường ít hơn mới chửi dặng mà dục lòng đàn, thì họ ham mà làm mới mau được việc.

Bởi nhờ vậy mà tại Saigon ngày nay nào là mì, nào là hủ-tiêu và Lạc-xá, người Annam ta đi bán cũng đã bộn rỏi; mà họ làm lại ngon, mới gánh tới đâu có mua mà ai bán; khần lâu to chến cang sạch sẽ, chớ không phải như bọn khách nó lấy tấm giẻ đã 7 tám mươi đời tanh ôi bán rình mà lau chén lau to như ta thường thấy thừ nay đó vậy đâu. Các ông nhớ lại coi, cái lời tôi nói đây có chi vậy chăng? (Nói tới đây ai này cũng vô tay mà cười rộ).

Còn nói chi các quán cà-phe, thì Annam ta tới lui mà giúp nhau vượ nượp, lo

heo thốt thít, nói tóm một lời là hể Annam bày ra môn chi, thì người Annam đều vui lòng giúp nhau tác cả; còn mấy tiệm cà-phe của khách-trú thì vẫn hce, có nhiều tiệm đã đóng đũa rồi.

Đó, cái hiện-trạng của Nam-kỳ ta ngày nay như vậy, các ông có mừng chăng? Mừng làm chừ, ai lại không mừng?

Máy may thay cho dân Nam-Việt, về vạng thay cho dân Nam-Việt, làm lòng đoàn-thể rất khần khít sát vung bên; ấy là cơ Tạo xây vùn mà làm cho dân-tộc ta tinh táo quốc-hồn, đặng mà điều dặc nhau lên nên tấn hóa đó.

Nhưng vậy mà anh em ta cũng nên khuyên bảo nhau, cứ giữ một lòng yên tịnh, lo hùn hiệp bán buôn, hăm hăm sản-sức, bước thẳng cho tới cùng, mà chớ nóng nảy kết oán gây thù đánh đập rầy rà, làm đũa sai phép, làm cho nào đặng địa phương, mà ngán trở cái bước đường tấn hóa của chúng ta; ấy là một điều rất yếu cần trong cuộc tranh thương này, xin anh em hãy phòng lý. Được như vậy lòng mà coi cho một đoàn con nuôi rất trung tín này, xin ai thâu núp dưới bóng cơ tạo sắc mà nhân phục thương-quyến đặng mà cho cực-vực.

Các ông

Nay anh em tôi rất may mắn mà được may ông có lòng chừa cô, cho hay cái cuộc đoàn-thể của các ông đã hết đả nhứt-thành lo lần lập hội hiệp hùn nhau đây; thì chúng tôi rất thán cảm thanh tình, cho nên đầu công việc trước đũa đường sá xa xôi, cũng chẳng nề nhọc nhàn, phải đương bả lên đây, hiệp với các ông mà kết đũa thân-ái, cho liên lạc với nhau mà chung lo cái nghĩa-vụ này. Chúng tôi muốn làm sao cho qui-hội tại Hóc-môn đây phải liên lạc với Annam Thương-cước Saigon, cho tiện bề giao-điệp. Vì rồi đây thì quận này cũng sẽ có năm bảy chục tiệm nhỏ ở rải rải theo trong các tỉnh các làng, đến mua sế hóa-vật của hội Hóc-môn đây, bao nhiêu hèn-vật cần dùng thì hội Hóc-môn cứ đi nơi hội Chánh là Annam Thương-cước Saigon mà thương nghị; hoặc muốn mua đường, bột, sữa bò, dầu-lửa hộp-quét v. v. bất cần là hàng gì, thì hội

chánh Saigon phải lo cho có đủ cho hội Hóc-môn. Nhưng mà hội chánh thì không ăn lời, hể mua một cái thì bán lại cũng y một cái, chỉ có tiền tiền số phí-chở-chuyến nhất định vậy thôi, rồi hội Hóc-môn bán lại cho các tiệm nhỏ trong quận mình thì tình chừng một cái một mà thôi.

Làm như vậy thì mấy tiệm nhỏ ở bán, mau lời; thì được buôn bán duy trì mới bền vững. Chớ mấy tiệm nhỏ mà mua hàng mắt, hể bán không có lời, thì ít phải sếp, mà mấy tiệm nhỏ sếp rồi, thì hội ngành đây cũng phải chịu theo, mà rồi hội chánh Saigon không xỏ cũng phải chịu. Nên phải nuôi lẫn nhau thì mới là bền bĩ được.

Còn hội chánh Saigon nếu buôn bán mà chẳng cho lời thì lấy chi mà chịu đượ? — Có chừ!! — Là vì mấy tiệm lớn hể mình bỏ hàng to thì họ phải theo hể. Nếu chừ đặng, nếu mà lãnh máo hể đượ chừ đặng, các hội ngành trong các tỉnh thì cái tiền huê-hồng đó cũng đủ có lợi cho công-ti rồi, còn tham lợi chi cho nhiều mà làm hư việc cả.

Vậy trước khi tôi cáo thôi tôi xin các ông hãy hiệp ý với tôi mà chức cho:

Bại-Pháp trường trị cứu an.
Việt-Nam thương-trưởng thành phát
(Ai này đây vô tay rũi tay)

Ủa ngộ quá hể

Tại đường Annam Courbet, số nhà 38 có tiệm mua bán giấy cam đỏ và có bán vàng cò, vàng hường, vàng đầu cũng có bán này chừ hểng cây cam lai đỏ làm trên LÁ-TRƯU, thiệt đồ nhà này bán trau đôi tốt và thầy muốn ngó. — Cũng có bán tượng-ảnh đủ kiểu lớn nhỏ. Nền xin mà Bà máy Cò, và máy ông máy thầy, thừa khi trời chiều gió mát, nên đi ngạn tiệm ghé đó xem chơi, môn chi vừa ý nên mua mà dùng con hơn là đồ của khách-trú mau hư mau cũ mà còn lại mắc hơn đồ mình, xin Ông-Ban xét kỹ.

Rượu Sâm-banh hể
MARQUIS DE BERGEE
LÀ RƯỢU NHƯT HẢO HẠNG

Nhà máy xay lúa, nhà máy xay lúa,

Nếu chừ muốn mua một cái nhà máy xay lúa theo kim thời và lại toàn hảo đặng hàng 5-10-15-20-30-50 hay là 100 (tên công là hơn 100 tên gạo trắng mỗi ngày 24 giờ).

Nếu chừ muốn bán tình giá riêng đặng đũa lập hoàn-thành một cái nhà máy xay lúa, đủ nhà, nền đúc, rốp máy, công chạy đèn khí vàn vàn, rốp máy đũa nghia là chạy đượ.

Nếu chừ muốn cách để trả tiền và thì hành cho gấp các việc của chừ vụ sai khiến, thì nên đến tại hãng:

BONNEFOY & Co

Đường d'Ormay mà suy tính và hàng này sẽ chi các đũa cần ích cho, hoặc đũa coi kiểu thừ (bản đồ) cũng giá tiền.

Có nhiều giấy tờ làm bằng có rằng đã có chịu cho nhiều chỗ thành trư rỏi.

Sau này hãng chúng ta cho chừ qui vị đặng nhà máy của chúng ta hay rằng: chừ qui vị ở xa xôi không tiện bề giao thiệp buôn bán lâu gạo chạng ngoại-quốc thì hãng chúng ta sẽ hể lòng mà giúp cho; nghĩa là chịu giá cả giảm cho.

Hãng chúng ta cho chừ qui vị hay rằng: Tại hãng có sáng Tàu khói (chaloupe à vapeur) mới và cũ, như chừ qui vị muốn mua và cách trả tiền thì xin đến tại hãng mà suy tính.

Lời rao

Mới in rỏi một đũa truyện thừ « LAZARO PIREN » truyện đời nay, thấy này bởi sự ghen tương mà giết oan hai mạng.

Những người có đôi bạn nên mua mà coi đặng biết việc vợ chồng, việc chi phải xét cho chín thận chớ hắt cạp với tín không sự xét cho công mà làm kế gian.

Giá mỗi cuốn.....0\$30

Có để bán tại nhà in J. Việt.
59 rue d'Ormay à Saigon

Chúng ta còn thiếu nhiều hàng buôn to, ráng hùn nhau mà lập cho đũa trong các tỉnh anh em!

Anh em thay cái thơ của chệc Lý-Thiên rỏi có giận hay không? Nếu biết giận thì phải ráng lo cạnh tranh thương mại bớ anh em!

Tân-tân-hiệp-Thành

Ở tại đường Viénot số 40 ngan Chợ-mới, Saigon

HUỲNH-VĂN-NHUNG kẻ nghiệp

Làm và bán đồ nữ trang theo kiểu kim thời, làm đã mau mà lại khéo. quý khách ở lục-châu nên cần dùng đồ làm tại tiệm tôi, xin viết thư thương nghị.

Đồ làm rồi sẽ gửi lập tức (Contre remboursement) nghĩa là đem tiền đền đóng cho nhà thơ mà lấy đồ.

HUỲNH-VĂN-NHUNG, căn bạch.

Garage HUỲNH-VĂN-NHUNG

Đường Viénot số 38, Saigon

Tiệm bán đồ phụ tùng xe hơi, xe máy đạp, xe kéo, sửa chữa các thứ máy rất kỹ, còn sửa xe hơi thì tôi có sẵn thợ thiện nghệ, công việc làm đã mau mà giá lại rẻ hơn các nơi khác, Garage tôi làm Đại-lý bán dầu Essence Schell và dầu nhớt để chế xe và các thứ máy, cho hãng Franco Asiatique des Pétroles, bán y giá của hãng. Lại cũng có sắm 2 cái xe hơi, hiệu Dodge còn mới để cho mượn, hoặc đi đàng, cưới hay là đi chơi xa rất phương tiện giá định rẻ, xe lại chạy mau chóng khi nào hay chẹt đợc đường.

Huỳnh-văn-Nhung, propriétaire.

Xin ghé mắt!

Kính cùng quý bạn đồng-bang tri hiều: Chúng tôi có cáo-bạch rằng đến ngày 23 Septembre 1919, chúng tôi sẽ dùng xe hơi đưa hành-khách từ Saigon đi Thủ-dâm-một và trở lại mỗi ngày hai chuyến, nhưng vì xe sửa chữa rồi. (Mấy mớ không chiêng) rái chúng tôi thất lỗi cùng chừ-tôn, nên chúng tôi xin chừ-tôn miễn-nghĩ.

Chúng tôi hứa chắc rằng đến ngày 1er Octobre 1919, xe sẽ khi sự chạy chẳng sai. Luôn dịp, chúng tôi kính từ cùng chừ-tôn rõ ràng:

« Chúng tôi dùng xe hơi rước đưa hành-khách đây, chẳng qua là muốn cho tiện ở bề qua lại và chừ chuyên hàng-hóa cho ở đồng-bang ta, ngõ hầu cuộc-thương mại ở cảng này càng phát, chừ chẳng có ở lòng nào muốn tranh giành mỗi lợi của Langsa và đồng-bào ta đâu. »

Vậy xin chừ-tôn miễn luận. Pr. JOSEPH DUA H. M & Cie, Commission en Douane - Caennonnage, 80, rue d'Ormay et 56 64, Boul. vard Charner Saigon.

TIỆM THỢ BẠC

CỬA

M. Cao-văn-Hy

108, Boulevard Bonnard Saigon

Tiệm này có bán đủ các thứ đồ nữ-trang theo kiểu kim thời, xinh đẹp khéo lạ vô cùng; những là: vàng vòng, chuỗi hạt, hoa tai, cườ-rá, giây-chiên, neo, xuyên v. v. kiểu chạm rất nên hué dạng. Xin các bà, các cô hãy đến xem thử một lần thì biết.

nay kính

CAO-VĂN-HY căn khải

TIỆM

Trương-v.-Hanh et Cie

tại Sadez

Có làm đồ đúc bằng Xi-mon, (Ciment) dùng để cất nhà, như là song Xi-mon, đầu cột, Bông găng nóc nhà. 1. Ảnh làm theo ý chủ muốn chẳng sai chạy chút nào.

TRẠI THỢ MỘC HIỆU LỢC-LONG

Tự Nguyễn-long-Thao

Ở thị chợ Lái-thiêu

Trại thợ mộc tôi sáng tạo độ hơn 5 năm ở phía sau phố chợ đường xe hơi Saigon-Thuan-mot, có dùng ống sắt bằng sắt dài một gô lina từ 1m40 cho đến 2m20, hệ ngan 0m80 cho đến 11m15; bằng sắt chế kiểu từ linh (long lân, qui phụng), bằng lau cưa ngang 7, 8 trụ cho đến 2 trụ, và bằng sắt mặt đá, bằng trên một cột, xây, chường chạm tam lân tr 1m55, có thể 5 trụ 4 góc chạm giấy lá tây, bằng ruyon (table d'aperçu), bằng khách (table de salon), bằng viết (bureau) bằng rửa mặt (table de toilette) bằng nguyệt, từ áo trơn, từ áo kien di thứ của biến liêu thành thổ kien và sơn thủy chữ ó chữ vàng, ghế ngồi mặt trơn, mặt trái đào, mặt đầu, và có đủ thứ đồ tiện, những là chường đèn, đài, hộp, khay, kỷ vàng một, vàng hai, vàng ba, vàng tư, bát thủy đầu làm bằng cây danh mộc, ch theo xiêu kim thời tron bên, chắc chắn và bán giá rẻ.

Còn phía trước phố chợ có dọn thêm một tiệm "sinh" có bán đủ các ruyon và đồ danh một tủ, ăn thể tron đầu có đá.

Kính xin chừ-tôn quý-khách thừa tiếp nhân du xin ghé lại tiệm tôi mua mua đồ làm sẵn hoặc là đặt món chi chường dọn trong nhà thì tôi sáng lòng mau mà làm cho vừa ý quý ông.

NGUYỄN-LONG-THAO

chủ tại kính cáo.

TIỆM MAY CỬA Mme HUỲNH-CÔNG-PHÚ

92, Quai Belgique (Cầu-ông-Lãnh) Saigon. - May quần áo tây và Annam đủ kiểu May mau và chắc, đường kim mũi chỉ thật khéo - Có bán hàng Tàu nhuộm Tại Gò-vấp và Cao-linh thật tốt giá rẻ. Nhứt là: Nhung Hàng, Ren, Lụa, Lông và các thứ hàng móng, tiệm tôi may khéo hơn hết, kiểu rất hué-mỹ (mode très élégante).

Kính mời quý ông quý bà còn rảnh quá bước lại tiệm tôi may thử một lần thì rõ.

Nay thỉnh.

Tiệm Tân-huế Vinh-phat của M. Nguyễn-hữu-Tân

134, 135 đường Colonel Boultonnet Saigon. - Ngang gare xe lửa Mythe.

Có may áo xiêm kiểu kim thời. Bán đủ hàng Tàu, gao Bli-xao. Đồ gia dụng và tạp hóa đủ thứ.

Nam-dông-Huỳnh khách sạn

Số 26, 28 và 30, đường Amiral Courbet, Saigon. - Phòng vệ sạch sẽ, tiếp đãi tử tế.

Có bán đủ các thứ hàng Tàu. May xiêm áo Annam theo kiểu kim thời rất khéo mà giá lại chắc.

Tiệm may và hốt tóc. hiệu Nam-Châu

104, Boulevard Bonnard Saigon

Hốt tóc kĩ-lưỡng lăm. May áo Annam và đồ Tây, đủ kiểu, lại chắc, mà giá lại rẻ.

Tiệm Tân-Thành 64, Rue d'Espagne Saigon.

Có bán đủ đồ tạp hóa, đĩa bán ly chén. Đồ bếp, đồ gia-vi, đồ thom, xà-bông thom; ruyon Tây đủ thứ. - Hàng Tàu, hàng Bắc, hàng Tây. May đồ da thú. Có trữ ạo trắng nhà máy Annam sạch-giá.

Nhà in J. VIET

59, Rue d'Ormay Saigon

In đủ kiểu đủ cách. Đóng sách rất khéo và chắc. Có bán đủ thứ thơ thúng truyền sách: bao thơ giấy, mực, vân vân. Bán đủ đồ dùng cho học trò học.

LỜI RAO

Nhà nghề và nhà buôn nào muốn mua sỉ sảng-vật Annam (trà hột, đường mỡ gà, đường phổi, đường thối, khô, tiền, muối, nước mắm, giầy dĩa, giầy gai, xà-bông, vân vân) người nào có nghề-nghiệp giỏi, nếu muốn bày ra mà lấy lợi thì hãy gửi thơ đến hỏi:

Nam-kỳ thương mại kỹ nghệ hội

Saigon đường Gastinat số 153-155, (trên nhà in Union)

thì hội sẽ trả lời. Không tốn tiền hué-hồng và sở phí chi hết. Nghĩa-hội này lập ra mà che chở quyền-lợi Annam, giúp đỡ người thương mại và nghề-nghiệp của đồng bang.

Có quan Toàn-quyền đại thần ALBERT SARRAUT làm chánh đồng-lý danh dự. Có quan Nguyễn-soái Nam-kỳ làm phó đồng-lý danh dự.

Cáo bạch

Kính lời công chừ quán từ đặng hay, tôi có lập một tiệm cửa, được 5 năm nay, tên hiệu là Nam-hóa-Phát tại làng An-phước, Tổng Phong-phủ, (Mytho) Tiệm này tôi cửa những cây xin kẻ ra sau: Cây dứa, sao, gò, huỳnh, bời lời, và có trúc, cặm lai, và trong tiệm tôi kêu thợ rất khéo mà đóng tủ ghế theo đơn ọc, và tủ ghế tron bên bàn ăn, ghế Thonet, ghế fauteuille. Đóng tam bản như tây, theo kiểu kim thời chắc chắn, khéo léo, lại có trữ hàng to lạp. Đồ bên tây, và đồ của Hà-nội, và đồ nhỏ món thường dùng, như là tàn đèn, đầu chai, lá manh, thang đước, chèo, dăm, đều có, vì tiệm tôi ở cách xa thành thị, nên tôi dùng người thợ cửa, và kẻ làm công đều là người Annam hiểu công nghệ và sở phí ít, nên tôi có thể mà bán giá rẻ hơn tiệm khác. Nay cái xin chừ đợc chừ bà mợ lòng có cấp, giúp bàn tiếp ban cho nên việc, thì tôi vui lòng tiếp đãi và cảm ơn người đồng bang, còn mấy ông muốn đặt món chi hoặc mua cái chi xin gửi thơ thương nghị thì tôi sáng lòng hỏi ám lập tức và khi tôi chịu làm món chi cho chừ ông thì tôi ràng sức làm cho vừa lòng đợc ý các ngài.

NAM-HÒA-PHÁT KÍNH CÁO.

Atelier Mécanique

Vô-thành-Đô

Travaux et réparations en tous genres

47, Rue Amiral Dupré, Saigon.

Kính công chừ quý ông rõ: Tôi mới lập một tiệm « Atelier Mécanique » tại đường Amiral Dupré môn-bãi số 47, Saigon.

Tiệm tôi đây làm đủ công chuyên theo nghề thợ sắt, thợ nguội và thợ rèn.

Sửa đủ các thứ máy, từ sắt, sơn đủ các hiệu. Bán sỉ và bán lẻ đủ đồ phụ tùng, ruột và vỏ xe máy.

Sửa xe máy, giởng sắt, từ sắt v. v. Làm hàng rào sắt đủ kiểu.

Tiệm tôi có thợ công-nghệ giỏi, và tính giá rẻ hơn các nơi.

Vậy xin chừ quý ông quang cố, đến giúp tôi là người Annam cho nên việc, tôi thêm cảm-chàng công. Có ông nào ở xa, xin gửi thơ cho tôi mà thương nghị.

VÔ-THÀNH-ĐÔ
Chủ khải

CÓ BÁN SI TẠI HANG
LIM HONG BENG & Co
 43, Quai de Belgique, 43
 SAIGON
 SEULS DÉPOSITAIRES
 POUR L'INDOCHINE ET LE CAMBODGE

Thuộc điều hiệu
 "OLIVENTINA"
 này mỗi gói 30
 điếu, mùi thơm
 hơn hiệu khác
 hút nó rất ngon
 và chẳng hề khô
 cổ, mà giá lại rẻ.

Có gởi bán nơi
 tiệm hàng xén,
 tiệm trà và cùng
 Lục-tinh và Nam-
 vang đều có trữ
 bán, chứ qui-vị
 có mua hãy nài
 như kiểu này mới
 là thuốc điều
 thượng hạng.

TIỆM ANNAM TRƯ ĐÓ
 GỬA

M. Nguyễn-văn-Thượng
 14, Rue Colbert — Saigon

Có bán các thứ đường.
 Café.

Có đủ thứ thuốc vắn rồi và chưa vắn, cũng
 có bán thuốc Gò-vấp.

BÁN GIÁ RẺ HƠN HẾT

NGUYEN-VAN-THUONG

Cần khải.

Tiệm đóng xe

Sửa xe và bán đủ đồ phụ tùng
 đường Luro môn bãi 99 và 101.
 (Bật-hệ) Saigon
 THÂN-VĂN-HIỆP chủ tiệm

Kính cùng Lục-châu qui khách đặng rõ: Tiệm
 tôi có đóng đủ kiểu xe như là: Xe mai, xe hai
 bánh, xe kiền, xe kéo và cũng có bán các thứ xe
 chở sửa lại chắc chắn, có bán đến xe dù nhỏ,
 bánh xe cao-su bằng cây gi-ô-ti, bán tay chèo tay
 cao-su đủ để thay trong bánh, kính đèn tay, đồ
 bắt lửa xe đạp chắc và xe song mã bằng da tay,
 may rất khéo và chắc, có bán yên cỡi, chường
 đạp hai tiếng, bình dầu thấp đến khi đã theo xe,
 sơn xe, — và sửa xe.

Cứ xin mời khách có dịp đến Bật-hệ xin ghé
 lại tiệm tôi khi trước coi công cụ của tôi
 làm, sau có cần dùng món chi da thì mua giúp
 làm ngay, thì tôi rất cảm ơn ha cò. Còn chứ qui
 khách ở xa muốn gởi thư hỏi thăm món chi cũng
 gửi về tôi xin bằng bưu điện.

Còn tôi cũng có gởi bán những lá đơn xe, bánh
 cao-su gi-ô-ti, đồ bắt lửa da tay nơi tiệm Thái-
 bình trước nhà gởi xe lửa Mỹ-Saigon, tiệm Lục-
 tinh-lâu số 84 đường d'Espagne.

THÂN-VĂN-HIỆP cần khải

TIỆM-AN-PHONG

Bán hàng Tàu và hàng Bắc
 TẠI CHỢ CAO-LÀNH

Kính lời trình cùng lục-châu qui khách
 đặng rõ. Tiệm tôi có bán rộng hàng Tàu
 những là vắn vắn lảnh lảnh cũng là
 hàng ta kêu là hàng vườn, nhuộm đen
 đều láng thật tôi không hề trễ, tôi chắc ý,
 vì châu tại Cao-lãnh tôi (già rồi) nên đồ
 chuộng đen của tôi lốt cao chằm không
 biết, đã nhuộm nhiều chim rất kỹ càng
 giá rẻ hơn xứ khác, vì các xứ khác phải
 mua chằm tại xứ tôi giá mắc, nên không
 thể bị kiếp hàng đen của tôi, còn đồ hàng
 Bắc tôi cũng đủ thứ, tôi lảnh tại Hà nội,
 chứ qui khách muốn mua vật chi dùng,
 xin gởi thư đến, tôi sẽ gởi lại liền, như
 vị nào muốn mua nhiều mà bán tôi tính
 giá thiệt nhe, như muốn hỏi giá trước
 tôi cũng trả lời liền, hàng tôi gởi contre-
 remboursement.

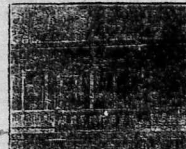
Ca-lãnh, Nguyễn-xuân-Trước.
 Cần bạch

TRIỆU-CƯƠNG

MỘT TIỆM LỚN TẠI CHOLON, SỐ 188, ĐƯỜNG MARINS

Một tiệm mới tại Saigon số 3 đường Gallieni

TRỞNG RĂNG VÀ THAY CON MẮT

Kính lời cùng Lục-
 châu qui-ông qui-bà đặng rõ:
 Nguyễn-tiệm tôi trồng răng
 đầy đủ mười mấy năm rồi,
 có BẢNG CẤP TỐT NGHIỆP

CỬA QUAN LƯƠNG-Y LANGSA BANG THƯỜNG, cách
 làm rất khéo-lẻ và chắc chắn, lại dùng — đồ thượng
 hạng, chẳng hề đứt gãy, vàng của tôi bền — dẫu mười
 năm cũng còn sáng lừng như mới vậy.

Nay tôi lập thêm một tiệm mới tại Saigon (15
 Mars 1919 này khai trương) số 3, Boulevard Gallieni;
 ngang ga xe lửa Saigon-Cholon (Đường trên) chợ
 mới Saigon; cũng có trồng răng và bọc răng giả thiệt
 rẻ, cũng có bán các món khác thường dùng theo ý của

chủ qui-vị, mỗi mỗi các cuộc trong sự mua bán của tiệm tôi thời giá cả đều thiệt
 rẻ hơn các nơi khác chẳng sai. Vì tôi kính mời chủ qui-vị hãy thử, được đến
 tiệm tôi, thì hết lòng trọng đãi. Chỉ như chủ qui-khách ở trồng Lục-châu có cần
 bằng nước chi, xin chịu phiền viết thư cho tôi hay, tôi sẵn lòng gửi cách CONTRE
 REMBOURSEMENT.

TRIỆU-CƯƠNG ĐẶC

QUYNH-MY

NGUYỄN-NGỌC-CU

Số 20 đường Amirat-Courbet
 (CHỢ BẾN THÀNH MỚI SAIGON)

Gạo, than, nước-mắm, tấm, cám, trà-
 bột, trà-lâu, thuốc hút cũng các vật dùng
 khác.

Nước mắm Phú-quốc ngon thượng hạng

Tiệm này bán rộng nước-mắm ở tỉnh
 Bình-thuận; không bán nước-mắm làm
 tại đây. Mua vật chi, hoặc sai đến hàng
 phố, gởi giấy, thì kể đem đến nhà chẳng
 sai. Nay tôi lại có dọn chỗ ăn chỗ ngủ
 sạch sẽ từ từ. Muốn dùng cơm thì bữa
 ăn hay là muốn dùng cơm tháng cũng
 đặng. Lại có chỗ nghỉ ngơi thông thả
 xin các ông ghé chơi một phen thì sẽ rõ.

Café-Restaurant Taverne Française
 NAM-THUẬN-PHÁT

LÊ-VĂN-LÊ, successeur, ở tại Ngã-tứ,
 đường Pellerin và đường Espagne gần
 đình Xã-Tây Saigon.

Kính cùng chủ qui-ông đặng rõ: nhà
 hàng bán cơm Tây hiệu là Nam-thuận-
 Phát này, nay đã về phần tôi làm chủ
 rồi, tôi mới kính được người đầu bếp
 giỏi nấu nướng rất khéo rất ngon; những
 đồ coi dọn ăn tôi cũng dạy đủ lễ nghi
 để cho chủ qui-ông phòng khi sai khiên;
 cứ xin chủ qui-ông cố cấp đến tôi là bạn
 đồng-bang mà giúp nhau cho nên việc,
 còn trong lục-châu chủ qui-ông, có dịp chi
 lên đến Saigon, thoán như chủ qui-ông
 lòng chiều cõ, thì tôi cũng vui lòng tiếp
 đãi và chăm vì chẳng công.

LÊ-VĂN-LÊ cần bạch.

Bijouterie - Saigonnaise

TIỆM

Minh-thành-Hoa

BÁN ĐỒ NỮ-TRANG

35, Rue Schroeder. — Saigon

Kính lời cho lục-châu chủ qui-khách
 đặng rõ: Nay tôi có mở một tiệm bán đồ
 nữ-trang theo kiểu kim-thời, rất nắn xinh
 đẹp, ở tại chợ Saigon đường Schroeder
 số 35. Khi trước tôi có lập tiệm bán đồ
 nữ-trang ở Chợ-lớn, đường Thái-bình
 (Rue des Marins) số 184, lúc danh là hàng
 châu-mới, nên tôi thường hiểu ý chủ qui-
 vị qui về và cũng để nên nhân và học tập.

Từ khi tôi mở ở cửa tiệm ở đây nay
 cũng nhờ ơn chủ qui-bà chiều cõ cho người
 đồng-bang nên việc tôi rất cảm ơn; ngày
 nay mà trong lục-châu hiệp-hàng, lập
 tiệm bán đồ nữ-trang như thế thì tôi lấy
 làm vui mừng cho các ông và cầu xin
 cho các ông cho mau thành sự.

Nay kính

Nguyễn-văn-Lạc đ. Bấy-Khoát.

Tiệm Hiệp-thành

TẠI MYTHO

Kính cùng chủ qui-ông kính trọng tỉnh Mỹ-
 tho và các tỉnh lân cận đặng hay, nay
 tôi mới lập ra một tiệm, lấy hiệu là
 « Hiệp-Thành » tại chợ Mytho, để làm Đại-
 lý cho hiệu Liên-Thành Chợ-lớn mà bán
 các thứ nước mắm (Phan-thiết) thiệt ngon,
 và tiệm tôi cũng Đại-lý cho hai tiệm mồi
 Lái-thiếu của ông Nguyễn-hoàng-Thảo và
 ông Nguyễn-hiệp-Hóa mà bán đủ thứ
 bàn, tủ, ghế, dĩa, bằng cây danh mộc
 như: gỗ, trắc và cẩm-lai, vân vân. Nước
 mắm đã ngon, mà chủ bán cũng khéo.
 Lục-châu đều nghe tiếng đã lâu. Cứ xin
 chủ qui-ông lấy lòng cố cấp, đặng giúp bạn
 đồng-bang, thì tôi thán cảm chẳng công.

Mytho Hiệp-Thành

Chủ-nhơn: TÁ-VĂN-QUYÊN Cần khải,

Thi-ngọc-hiệu

TIỆM TRÔNG RĂNG RẤT KHÉO

Kính lời chào chư quý-ông quý-bà được rõ Nguyễn khi trước tôi thường ở trông răng tại tiệm M. Villareulle ở đường Marine (Cholon) hơn mười năm, Lục-châu chư quý-ông đều biết tôi và cũng đều khen người trông răng của tôi đã chắc lại khéo mà thêm mau.

Hiện nay tôi đã tách riêng ra mà lập một tiệm tại đường Avenue Jaccaro, môn bài số 54, Phố (Cay-luoc).

Vậy tôi kính xin lục-châu chư quý-ông vui lòng chừa cò, đừng giúp tôi là người đóng bang thì tôi lấy làm cảm ơn chung cùng. Tiệm tôi có trông răng đủ thứ răng và nhiều cách lạ hơn các tiệm, khéo chắc vô cùng.

At răng như răng tôi cũng có thuốc, si-răng bổ tôi sữa và sữa lại cũng hết đó. Còn ai ở xa muốn thì gửi thơ cho tôi, hoặc ở gần mà không muốn đến tiệm, thì tôi cũng sẵn lòng đến tại nhà quý-khách mà làm cho, mà cũng không tính giá tiền mà hơn đến tiệm.

Còn như quý-khách muốn trông mau, nội trong 1 ngày cho rồi, thì xin phải đến tại tiệm, tôi sẽ đỡ sức làm cho vừa lòng quý-khách.

Còn việc trông răng thì tôi bảo-chứng trong 5 năm, nếu có sự ra thì tôi làm lại không tính tiền.

Tiệm tôi đây việc trông răng chắc chắn hẳn hơn mà tiền công lại tính rẻ hơn các nơi khác. Nếu ai dám một đến cho tôi mà muốn trông răng thì tôi tính tiền công phải nửa, bằng chẳng trông thì tôi cũng tính tiền huê-hồng cho bác phân chi thập (10 %).

Thi Ngọc-hiệu
Chủ nhơn, Nguyễn-văn-Ấn của khải.

NAM-HÔNG-PHÁT
KHÁCH SẠN

ở đường Boulevard Bonnard, số 106
ngang Gare xe lửa Saigon-Govap
tại Chợ-mới Saigon

Bán rượu tây và sữa xe máy, đèn essence và đèn alcohol.

Có cho mượn buồng ngủ sạch sẽ rộng mát, giá rẻ.

Quý-quan, Quý-khách ở xa muốn mua bán cầu vật chi thì tôi mua giùm, niềm kỹ lưỡng gửi tới chỗ ở máy ông.

Hữu-như-Kh.

Tiệm khác con dẫu

Kính tỏ cùng QUÝ-KHÁCH dạng rõ : Tiệm tôi khác con DẦU-BÔNG, CAO-SU và bằng đá CAM-THẠCH để mó, vào vắn. Giá rẻ đó tôi mà làm mau, nếu QUÝ-KHÁCH ai muốn dùng kiểu nào, xin gửi thơ lại tiệm tôi lấy CATALOGUE tựa kiề mà dùng thì tôi sẽ hết sức làm cho vừa ý.

TRẦN-DUY-BÌNH

Graveur

88 RUE CATINAT 85. — SAIGON

PHNOM-PENH-BAZAR
TRƯƠNG-XUÂN

Table with 2 columns: BÀN SĨ and BÀN LỄ. Lists various items and prices.

Giấy viết thơ có ghech hàng 22x20, 14
mỗi xấp 100 tờ dôi - 12 xấp..... 5 00

Bản trắng để lót có áo dái (Annam) 12 cái 1 70
Cartes postales giấy Âu-châu, hình xứ
Cao-mên..... 2 50

một tấm..... 18 00
một ngàn..... 18 00
Khan bàn lồng dệt bông hoa học, 0m67x
1m45, 12 cái..... 9 50

Nước gải có áo bành-tô xuy vàng 12 chiếc
Kiền để hình chày, mũ chơm lông,
xuy vàng kiểu dây các hia (tornat visite)
0m067x0m09 - 12 cái..... 3 50

Gửi contre remboursement. At mua từ 10
trở lên phải gửi thơ đặt cọc 1 00, ngoài
trở mỗi hàng cò.

Le Directeur-Gérant,
Lý-như-Dư

25-26 Quai Piquet Rhuom-Penh.

TIỆM
Trương-văn-Hanh
SAĐEC

Có bán xe máy mới và đủ đồ phụ tùng xe máy và sữa xe. Lành thập mười đèn khí đá (carbure) theo chế quan, hòn, tan, tế, ky-yên, tàn-gia, hạ-tho.

Khăn đen bằng nhiều tay tốt thường hang ; bán mới và bán lẻ vỏ ruột xe máy hiệu Michelin.

Quý khách ở xa muốn mua đồ phụ tùng xe máy, xin gửi thơ cho tôi, tôi sẵn lòng ký lưỡng gửi contre remboursement và tôi là đóng bạc tại nhà thơ mà lãnh đó.

Hoặc muốn biết giá đó trước khi mua thì tôi sẵn lòng cho giá đó phụ tùng in sẵn bằng chữ quốc-ngữ (Prix courant).

TRƯƠNG-VĂN-HANH
chủ nhai.

PARFUMERIE-COIFFEUR-CHAPELLERIE
de Michel THO

93, Rue Catinat - Saigon

Tiệm bán nón, dù, gậy cầm tay, dẫu và xa bông thơm, phân thoa mặt, vỏ, giấy lưng gia, ở đường Catinat số 93, ngay nhà in và bán sách của ông C. ARDIN ET FILS (Imprimerie Librairie Commerciale) có phòng lột tóc sạch sẽ, giá rẻ.

Lành in các thứ số, sách, cần dùng trong Làng Tống, bán sách vở cho học trò, mực viết v.v. bán thơ, truyện đủ thứ, sữa máy may viết các kiểu.

Lục-châu quý-bà muốn mua món chi, tiệm tôi không có thì cũng sẵn lòng mua đem cho có mà gửi chẳng nề công.

Michel LE-VAN-THO.

TIỆM
Nguyễn-hữu-Sanh
91, Rue Catinat 91,
SAIGON

Có bán dù thơ hàng Tàu, hàng Tây tốt lắm mà giá cũng rẻ.

Còn thơ may đồng lam, may da khéo lại chắc, mà lại may cũng mau nữa.

Có bán các thứ nón Tây của người Bắc làm. Nón tốt giá nhẹ.

Cáo Bạch

Kính trình quý-vị dạng rõ : Nay tôi mới lập một tiệm tại đường Bà Charner, môn bài số 64, Saigon, để sửa các thứ máy; Như là: đồng-hồ, xe máy, máy đánh chữ, máy may, máy hát, tủ sắt, vắn vắn. Có khắc các thứ con dấu đồng và mũ thung đá kiền, chạm mỹ đá cẩm thạch, vắn vắn....

Bán sĩ và bán lẻ đồ phụ tùng xe máy, essence, alcool à bruler và carbure, thứ nhứt là thứ meschons.

Quý-vị ở xa muốn mua hay là sữa món gì xin viết thơ cho tôi thì tôi sẽ gửi lại lập tức và tính giá thiệt rẻ (gửi cách lênh hóa giao ngân, Contre Remboursement) quý-vị muốn mua món chi ở Saigon hay là hỏi thăm việc chi thì tôi cũng sẵn lòng lo giùm. Xin Chư-tôn chiếu cố tôi hết lòng cảm ơn.

PHẠM-THỦ-KINH
64 Bà Charner—Saigon

CASINO DE SAIGON

Nhà hát bóng Casino đứng hực nhưt trong cõi Đông-Dương, mỗi tuần thay nhiều lớp lạ thường, đã hay lại thêm vui vẻ, hình Pathé-frères gợi lại.

Ông Léopold đã lập nhà hát tại Saigon 25 năm cộng cang, thay thay đều rõ chẳng công người máy không rung hình nhói tốt tươi xem tới màng mà không mỗi mắt Xin quý khách thừa khi hông mắt đến xem chơi tiêu khiển rất vui lòng, nhiều tích hay đẹp đả qui ông. Nội tuần này sắp tới có hát 1 thứ tuôn mới là : THỊ-MINH, người đờn-ba Annam tên là Thị-Minh làm tướng có nói 12 lớp hay lắm.

ĐÀU XỎ

Của nhà thuốc
NHỊ-THIỆN-ĐƯƠNG
38, Rue de Canton - Cholon

Thứ dầu xỏ này của đờn-đường hết lòng nghiên cứu mà chế ra; rất nên thuận lương sạch sẽ, những người nóng nảy trong mình, hoặc đau trái tức dạ, hoặc nóng cảm như: đau, hơi miệng, ăn không đặng tiêu đường đại tiện huật bón.

Hễ dùng thứ dầu này mà xỏ thì thấy hiệu nghiệm luôn.

Cách dùng :

Sớm mai để bụng đói, trộn nó với nước cà-phê mà uống.

Người lớn mỗi lần uống một ve.
Con nít } 3, 3 tuổi mỗi lần uống 1 muỗng canh.
6, 7 tuổi mỗi lần uống 2 muỗng canh.

Giá mỗi ve..... 0,5 20

Thuốc bột để chà răng

Của nhà thuốc
NHỊ-THIỆN-ĐƯƠNG
38, Rue de Canton - Cholon

Phàm người ở đời, răng là một vật rất quý rất cần dùng hơn hết, nếu chẳng biết giữ gìn mà giữ gìn, thường thấy có nhiều người chưa bao làm tuổi mà răng đã rụng hết, cho nên phải có thứ phân để chà răng là đó rất cần kíp.

Bởi nghĩ vậy, cho nên đờn-đường chẳng nề nhọc nhàn, gia tâm nghiên cứu mà chế luyện ra một thứ phân tốt, đã làm cho thơm miệng mà giết được sâu. Nếu dùng nó mà súc miệng chà răng cho thường mỗi ngày, thì răng đã sạch mà lại bền chắc lâu dài, khỏi lo đau nhưt chi cả.

Mỗi hộp giá là... 0,8 30

EDEN-CINÉMA

Tuần này rạp hát bóng Eden-Cinéma hát nhiều lớp lạ, hát tinh những tướng mới đã hay mà lại vui thú nay Nam-ky chưa hề có. Mời vị hay đến xem chơi cho tiêu tiền.

TIỆM NGŨ
Đương-huê-vinh-Phát

Kính công tôn bằng quý khách dạng hay : Nhà ngũ hiệu Đương-Huê-Vinh-Phát, ở đường AMIRAL COURBET, môn bài 53, Saigon, phòng vi sạch sẽ tinh anh, đã rộng rãi mát mẻ, mà giá tiền rẻ hơn, lại gần gara chánh Saigon, rất tiện bề cho quan khách tới lui, xin chư ông rộng lòng thì ăn một miếng thì sẽ rõ trong tiệm chúng tôi là hiển kinh sĩ là thế nhơn.

ANTOINE BÀU, đờn kinh,
Số 53, Amiral Courbet.

DENTIFRICES
THUỐC ĐÁNH RĂNG CỦA CÁC CHA
BÉNÉDICTINS
de SOULAC
LÀM RA
Thuốc nước, thuốc sệt,
thuốc bột hay là xà-bông.

Ai muốn mua nón

Kính cáo cùng chư quý ông và quý thý dạng hay.

Tôi là Nguyễn-văn-Mỹ chủ tiệm bán nón tại đường d'Adran môn bài số 110, Kể từ ngày 1er Avril 1948, thì tôi dời tiệm qua đường d'Ormay môn bài số 49. Xin quý ông và quý thý nhâm tức nhâm du, xin ghé tiệm tôi xem chơi, thì tôi sẵn lòng tiếp rước.

NGUYỄN-VĂN-MỸ
49, RUE D'ORMAY, 49 - SAIGON